Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov

na životné prostredie v znení neskorších predpisov



Navrhovateľ:

PREFA invest, a.s., Podhradská cesta 2, 038 52 Sučany

Zhotoviteľ:

ENVICONSULT

ENVICONSULT spol. s r.o., Obežná 7, 010 08 Žilina

Máj 2024

OBSAH

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI 4

1 NÁZOV 4

2 IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO 4

3 SÍDLO 4

4 OPRÁVNENÝ ZÁSTUPCA NAVRHOVATEĽA 4

5 KONTAKTNÁ OSOBA 4

II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 5

III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 5

1 UMIESTNENIE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 5

2 STRUČNÝ OPIS TECHNICKÉHO A TECHNOLOGICKÉHO RIEŠENIA VRÁTANE POŽIADAVIEK NA VSTUPY A VÝSTUPY 6

2.1 Technické a technologické riešenie 6
2.2 Požiadavky na vstupy 13
2.3 Údaje o výstupoch 16

3 PREPOJENIE S OSTATNÝMI PLÁNOVANÝMI A REALIZOVANÝMI ČINNOSŤAMI V DOTKNUTOM ÚZEMÍ A MOŽNÉ RIZIKÁ HAVÁRIÍ VZHĽADOM NA POUŽITÉ LÁTKY A TECHNOLÓGIE 18

4 DRUH POŽADOVANÉHO POVOLENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV 19

5 VYJADRENIE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRESAHUJÚCICH ŠTÁTNE HRANICE 20

6 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA VRÁTANE ZDRAVIA ĽUDÍ 20

6.1 Geomorfologické pomery 20
6.2 Horninové prostredie 20
6.3 Klimatické pomery 21
6.4 Súčasný stav znečistenia ovzdušia 22
6.5 Povrchové a podzemné vody 23
6.6 Pôdne pomery 27
6.7 Fauna a flóra 27
6.8 Krajina 29
6.9 Chránené územia 30
6.10 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra a kultúrno-historické hodnoty územia 31

IV. VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA VRÁTANE KUMULATÍVNYCH A SYNERGICKÝCH 35

1 VPLYVY NA OBYVATEĽSTVO 35

2 VPLYVY NA PRÍRODNÉ PROSTREDIE 36

2.1 Reliéf a horninové prostredie 36
2.2 Vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu 36

2.3 Vplyvy na ovzdušie 37
2.4 Pôda 37
2.5 Fauna a flóra 37
2.6 Vplyvy na krajinu 38
3 VPLYVY NA URBÁNNY KOMPLEX A VYUŽÍVANIE ZEME 38
4 VPLYVY NA KULTÚRU A PAMIATKY 38
5 ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA CHRÁNENÉ ÚZEMIA38
V. VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE (NETECHNICKÉ ZHRNUTIE) 39
1 NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 39
2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A JEJ ZMENÁCH 39
3 ÚZEMIE DOTKNUTÉ ZMENAMI ČINNOSTI 40
4 ÚZEMNÉ PODMIENKY 40
5 SUMARIZÁCIA VPLYVOV STAVBY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE 41
6 POSÚDENIE SÚLADU ZMENY ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU 42
VI. PRÍLOHY 44
1 INFORMÁCIA O POSÚDENÍ ČINNOSTI PODĽA ZÁKONA 44
2 MAPOVÁ DOKUMENTÁCIA 45
3 DOKUMENTÁCIA K ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI 45
VII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA OZNÁMENIA 46
VIII. SPRACOVATEĽ OZNÁMENIA 46
IX. PODPIS OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA 46

PRÍLOHY

1. Dokladová časť

VÝKRESY

1. Mapa povrchovej situácie – rozsah plánovanej situácie, M 1:1000
2. Charakteristický priečny rez dotknutou oblasťou A-A´
3. Charakteristický priečny rez dotknutou oblasťou 1-1´

POUŽITÉ SKRATKY

DP	dobývací priestor
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EIA	posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
CHLÚ	chránené ložiskové územie
CHVÚ	chránené vtáčie územie
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
PM_{10}	častice v ovzduší, ktoré prejdú zariadením selektujúcim častice s aerodynamickým priemerom 10 µm s 50 % účinnosťou
$PM_{2,5}$	častice v ovzduší, ktoré prejdú zariadením selektujúcim častice s aerodynamickým priemerom 2,5 µm s 50 % účinnosťou
PVL	plán využívania ložiska
TZL	tuhé znečisťujúce látky
ÚEV	územie európskeho významu
ÚSES	územný systém ekologickej stability
ZNČ	zmena navrhovanej činnosti

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1 NÁZOV

PREFA invest, a.s.

2 IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO

46 887 741

3 SÍDLO

Podhradská cesta 2
038 52 Sučany

4 OPRÁVNENÝ ZÁSTUPCA NAVRHOVATEĽA

Ing. Milan Duhár, MBA, predseda predstavenstva
tel: +421 914 358 250
Dana Karcolová, podpredseda predstavenstva
tel: +421 903 513 651
Marek Lukáčik, člen predstavenstva
tel: +421 914 358 251

5 KONTAKTNÁ OSOBA

Dana Karcolová, podpredseda predstavenstva
tel: +421 903 513 651
e-mail: karcolova@prefa-su.sk

Ing. Ivana Milcová, banský projektant
GeoBan Žilina s.r.o.
Bytčická 89
010 09 Žilina
tel: +421 903 553 531

Miesto na konzultácie: PREFA Invest , a.s., Podhradská cesta 2, 038 35 Sučany

II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

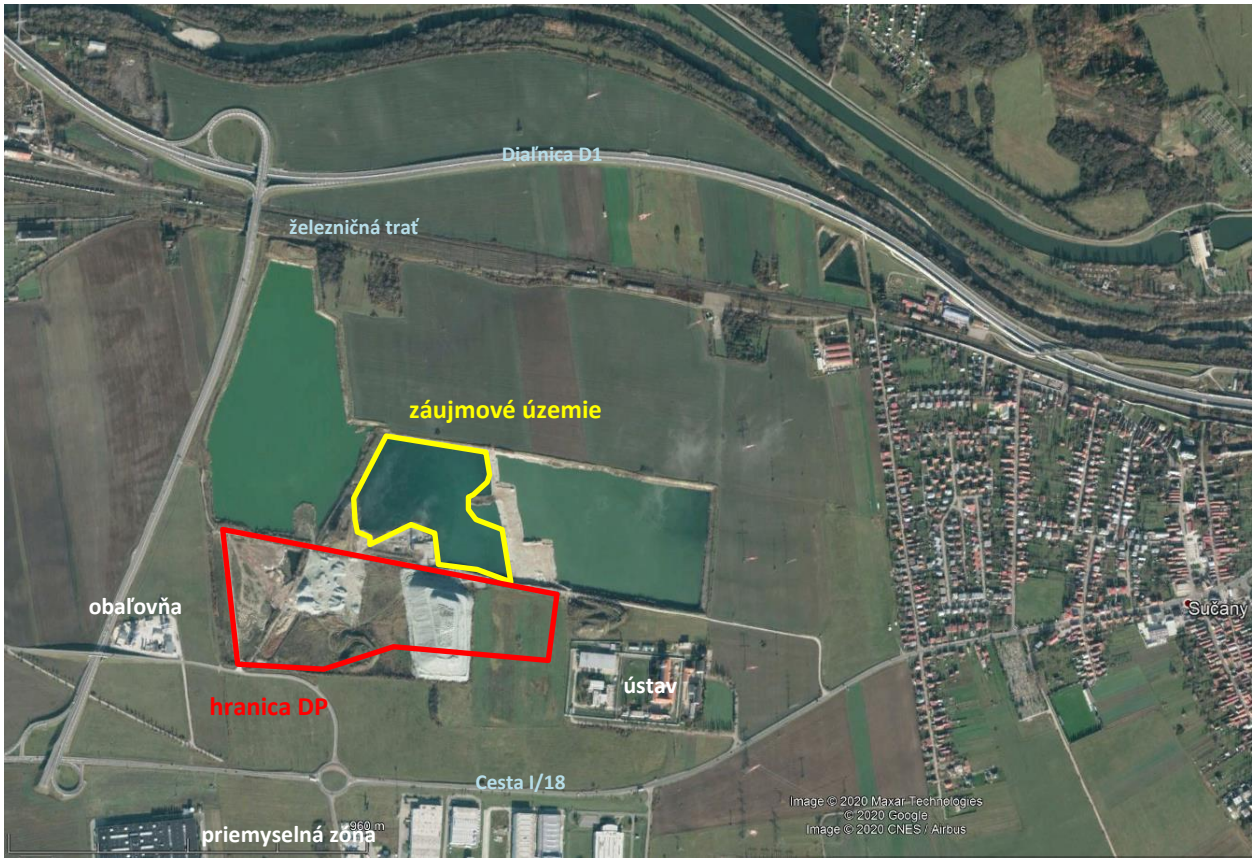
Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele (ďalej len PLL)

III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1 UMIESTNENIE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Kraj:	Žilinský
Okres:	Martin
Obec:	Sučany
Katastrálne územie:	Sučany
Lokalita:	Malé Diele
Parcelné čísla:	3203/90, 3203/89, 3203/88, 3203/87, 3203/86, 3203/73, 3203/72, 3203/71, 3203/225, 3203/37, 3203/36, 3203/85, 3203/84, 3203/83, 3203/82, 3203/81, 3203/63, 3203/79, 3203/78, 3203/77, 3203/76, 3203/75, 3203/74

Obr. 1 Prehľadná situácia



Zdroj: www.google.earth.com

Zmena navrhovanej činnosti (ZNČ) v rámci ložiska štrkopieskov Sučany sa nachádza v západnej časti katastrálneho územia Sučany, cca 1000 m od západného okraja intravilánu obce, v rovinnom území obmedzenom z juhu cestou I/18, zo severu železničnou traťou a diaľnicou D1 a zo západu diaľničným

privádzačom Martin. Juhovýchodne, vo vzdialenosti cca 250 m sa nachádza izolovaný areál Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany.

2 STRUČNÝ OPIS TECHNICKÉHO A TECHNOLOGICKÉHO RIEŠENIA VRÁTANE POŽIADAVIEK NA VSTUPY A VÝSTUPY

2.1 TECHNICKÉ A TECHNOLOGICKÉ RIEŠENIE

Povinnosťou navrhovateľa je v zmysle §5 nariadenia vlády SR č.520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov, po ukončení dobývania ložiska vypracovať plán likvidácie ložiska, pričom likvidáciou ložiska sa sleduje zahladenie následkov dobývania a navrátenie územia na ďalšie využívanie.

Kapitola je spracovaná na základe „**Štúdie plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele“**, vypracovaného spoločnosťou GeoBan Žilina, s.r.o. (01/2024).

Sumárne množstvo zásypových materiálov potrebných na plánovanú likvidáciu vyťaženej časti ložiska je **742 000 m^3** (priemerná hrúbka 7,8 m, do výšky 0,3 m pod okolitý terén), z toho:

402 500 m^3 – 1. vrstva v priemernej hrúbke 4,3 m, do výšky minimálne 0,8 m nad hladinu odkrytých podzemných vôd,

339 500 m^3 – 2. vrstva v priemernej hrúbke 3,5 m, od plochy vytvorenej 1. vrstvou do výšky 0,3 m pod okolitý terén

29 100 m^3 - podorničné vrstvy (priemerná hrúbka 0,3 m) na vrchnú rekultiváciu zasypanej plochy a vyrovnanie s okolitým terénom.

Podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bude v zmysle usmernenia MŽP SR, Sekcie environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva č. 3/2019-10 zo dňa 22.11. 2019 (v prílohe), navrhovaná činnosť zaradená do kapitoly

9. Infraštruktúra, položka 6, Zhodnocovanie ostatných odpadov okrem zhodnocovania odpadov uvedeného v položkách 5 a 11, zariadenia na úpravu a spracovanie ostatných odpadov časť B od 5000 t/rok – zisťovacie konanie

keďže aj činnosť **využívania odpadov na spätné zasypávanie** (zmena zákona č.79/2015 zákonom č.460/2019 - §97 pod (1) písm. s) je vzhľadom na výsledok činnosti potrebné chápať ako činnosť **zhodnocovania** odpadov.

Základné údaje o ložisku

Ložisko nevyhradeného nerastu - štrkopieskov Sučany (ďalej v texte len „ložisko Sučany“) leží v severnej časti Turčianskej kotliny v povodí rieky Váh. Nachádza sa v okres Martin, medzi obcami Priekopa a Sučany, v katastrálnom území obce Sučany - v jeho západnej časti, pri východnej hranici katastrálneho územia Priekopa, na lokalite s miestnym názvom Malé Diele a Veľké Diely. V západnom rohu ložiska leží určený dobývací priestor Sučany.

Ložisko nevyhradeného nerastu - štrkopieskov Sučany sa nachádza západne od rovnomennej obce Sučany vo vzdialenosti najbližšej hranice 470 m a najvzdialenejšej hranice 1870 m. Leží v priestore medzi železničnou traťou zo severu, diaľničným privádzačom k diaľnici D1 zo západnej strany, štátnou cestou č.18 z juhu. Jeho východnú hranicu t.č. tvorí hranica východnej vyťaženej ťažobnej jamy.

Plocha dotknutá PLL (stredná vyťažená ťažobná jama) je vzdialená od obce Sučany 1060 m až 1460 m.

Podľa geomorfologického členenia Slovenska sa ložisko nachádza v Turčianskej kotline, bližšie v alúviu rieky Váh. Na jeho stavbe sa podieľajú kvartérne nivné hliny a štrkopieskové usadeniny rieky Váh.

Ložiskové teleso je doskovitého, obdĺžnikového tvaru, so smernou dĺžkou východ - západ asi 1400 m, šírkou v smere sever - juh asi 800 m. Surovinou sú štrkopiesky a štrky a s prímesou piesku s kolísavou hrúbkou od 7,4 m do 11m, pri priemernej hrúbke 9,0 m.

Vnútorná stavba ložiska je nepravidelná so zmenami v neveľkých kvantitatívnych intervaloch. Ložisko vzniklo ako produkt sedimentačnej činnosti rieky Váh a usadenín sa štrkovitých sedimentov. Základnou textúrnou formou je štrkopieskových kužeľov vznikajúcich v miestach, kde klesá kinetická energia prúdu rieky.

Na ložisku Sučany v časti s miestnym názvom Malé Diele sú v súčasnosti otvorené tri vyťažené ťažobné jamy (vodné plochy) v smere západ - východ, oddelené od seba ponechanými piliermi.

Medzi západnou a strednou vyťaženou ťažobnou jamou je to ochranný pilier vzdušného vedenia VN linky, ktorý musí ostať zachovaný a tiež sú tu vytvorené depónie zahlinených štrkov (vnútorná technologická skrývka) a ornice.

Medzi strednou a východnou vyťaženou ťažobnou jamou pilier tvorí nedoťažený priestor prístupová komunikácia k priestoru plánovanej likvidácie.

V západnom rohu ložiska leží určený dobývací priestor Sučany, v ktorom je v jeho západnej časti povolená likvidácia s časovým obmedzením do 31.12.2026.

Severne od časti ložiska Sučany s miestnym názvom Malé Diele leží perspektívna časť ložiska s miestnym názvom Veľké Diely, kde sa t.č. vybavuje povolenie činnosti vykonávanej banským spôsobom – dobývanie štrkopieskov.

Legislatívne podmienky využívania ložiska

Na ložisku Sučany v časti s miestnym názvom Malé Diele sú v súčasnosti otvorené tri vyťažené ťažobné jamy (vodné plochy) v smere západ - východ, oddelené od seba ponechanými piliermi. Medzi západnou a strednou ťažobnou jamou je to ochranný pilier vzdušného vedenia VN linky, ktorý musí ostať trvale zachovaný a tiež sa tu nachádzajú dočasné depónie zahlinených štrkov (vnútorná skrývka) a ornice. Medzi strednou a východnou ťažobnou jamou pilier tvorí nedoťažený priestor prístupová komunikácia k priestoru plánovanej likvidácie.

V strednej vyťaženej ťažobnej jame bola povolená činnosť vykonávaná banským spôsobom – dobývanie štrkopieskov do 31.12.2023 na základe Rozhodnutia o umiestnení stavby "Ťažba štrkopieskov v chránenom ložiskovom území Sučany", č.991/94/2007-Ďu, ktoré vydala Obec Sučany, dňa 10.01.2008, Rozhodnutia o povolení dobývania ložiska nevyhradeného nerastu podľa Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany na roky 2016-2023, č.23-2832/2017, ktoré vydal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici, dňa 23.10.2017 a Rozhodnutia o povolení dobývania ložiska nevyhradeného nerastu podľa Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany na roky 2018-2023, č.14-1954/2021, ktoré vydal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici, dňa 27.05.2021 a to vo východnej časti strednej ťažobnej jamy na pozemkoch na C-KN parcelách parc. č. 3203/72, 3203/73, 3203/86, 3203/87, 3203/88, 3203/89, 3203/90 a v západnej časti východného jazera na parcelách: 3203/91, 3203/92, 3203/93, 3203/52, 3203/53, 3203/54, 3203/47.

Zásoby štrkopieskov sú v strednej ťažobnej jame vyťažené a táto vyťažená jama tvorí súvislú vodnú plochu oddelenú od východnej vyťaženej ťažobnej jamy a západnej vyťaženej ťažobnej jamy piliermi.

Povoleniu činnosti vykonávanej banským spôsobom – dobývaniu štrkopieskov predchádzalo vydanie Rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti podľa „Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany na roky 2016-2023“, č.7865/2016-1.7/rch, ktoré vydalo

Ministerstvo životného prostredia SR, dňa 2.11.2016 a vydanie Rozhodnutia – povolenia na odkrytie hladiny podzemných vôd v dôsledku ťažby piesku, štrku alebo iných nevyhradených nerastov, č.OU-MT-OSZP-2019/006714, ktoré vydal Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna vodná správa, dňa 08.10.2019.

V juhozápadnom rohu ložiska Sučany leží dobývací priestor Sučany (ďalej v texte len „DP Sučany“) určený Rozhodnutím Ministerstva stavebníctva SSR, pod zn. 110-1097/86, zo dňa 28.03.1986, ktorý bol následne zmenený - plošne zväčšený Rozhodnutím o zmene DP Sučany, č. 220-161/1991, ktoré vydalo Ministerstvo výstavby a stavebníctva SR dňa 27.03.1991 a Rozhodnutím o 2. zmene DP Sučany, č.736/465/Bu-Go/1999, ktoré vydal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici, dňa 17.8.1999.

DP Sučany bol v roku 2015 zmluvne prevedený na organizáciu - predkladateľa tohto Plánu likvidácie ložiska v zmysle Zápisu prevodu DP Sučany na organizáciu PREFA invest, a.s., č.1426-3160/2015, ktorý vydal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici dňa 11.11.2015.

V určenom DP Sučany je v rámci povolenej banskej činnosti podľa Rozhodnutia o povolení likvidácie vyťaženej časti ložiska Sučany v hraniciach DP Sučany, č.33-538/2017, ktoré vydal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici dňa 17.02.2017 povolená likvidácia s časovým obmedzením do 31.12.2026.

Severne od časti ložiska Sučany s miestnym názvom Malé Diele leží časť ložiska s perspektívnou ťažbou štrkopieskov s miestnym názvom Veľké Diely, kde sa na vyčlenenej ploche s vysporiadanými vlastníckymi vzťahmi t.č. vybavuje povolenie činnosti vykonávanej banským spôsobom – dobývanie štrkopieskov.

Spôsob doterajšieho dobývania štrkopieskov na ložisku Sučany

Pri prípravných skrývkových prácach boli postupne odstraňované skrývkové humusové hmoty (orničné a podorničné vrstvy) v priemernej hrúbke 0,3 m s predstihom minimálne 10 m pred dobývaním štrkopieskov v ťažobnom suchom reze so zachovaním 4 m širokého ochranného pásma od hraníc susedných pozemkov.

Dobývanie ložiska štrkopieskov bolo vykonávané povrchovým spôsobom a bolo rozdelené na ťažbu v dvoch ťažobných rezoch:

- v suchom ťažobnom reze - po hladinu podzemnej vody so záverným svahom 1:3 a hrúbkou 4,3 m, z toho zahlinené štrky tvorili v priemere 0,8 m (vnútorná technologická skrývka)

- v mokrom ťažobnom reze - pod hladinou podzemnej vody so záverným svahom 1 : 2 a priemernou hrúbkou 3,5 m.

Štrkopiesky boli ťažené priamo z ich prirodzeného uloženia „in situ" bez primárneho rozpojovania.

Dobývanie štrkopieskov v mokrom ťažobnom reze bolo vedené v dvoch etapách. Rýpadlom sa najskôr surovina vyťažila z vody a uložila sa na medziskládku na brehovú plochu z dôvodu odtečenia z vody a presušenia.

Vyťažené štrkopiesky boli nakladané zo suchého ťažobného rezu a z medziskládok pri ťažbe z mokrého ťažobného rezu na nákladné automobily a boli odvážané z ťažobného priestoru na miesto ďalšieho spracovania (drvenie a triedenie) mimo areál ložiska štrkopieskov Sučany.

Spôsob likvidácie časti ložiska, členenie, časová sa vecná nadväznosť likvidačných prác

Výsledkom plánovanej likvidácie je postupné zasypávanie vyťažených priestorov ložiska vhodným zásypovým materiálom a následnou rekultiváciou do pôvodného stavu terénu pred ťažbou štrkopieskov, t.j. zahladenie následkov dobývania a navrátenie územia na ďalšie využívanie tak, aby takto vytvorená plocha mohla byť ďalej využívaná v súlade s Územným plánom Obce Sučany, ako PLOCHA VÝROBY označená ako V1 (priemyselná výroba s možnými negatívnymi vplyvmi na životné prostredie) podľa funkčných urbanistických regulatívov.

Celé územie ložiska nevyhradeného nerastu – štrkopieskov Sučany sa v zmysle Územného plánu Obce Sučany nachádza na ploche, ktorá je podľa funkčných urbanistických regulatívov určená ako PLOCHA VÝROBY s označením V4 / V1:

V4 – ťažba nevyhradeného nerastu

V1 – priemyselná výroba s možnými negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

To znamená, že na tejto ploche bola a bude najskôr zrealizovaná ťažba nevyhradeného nerastu štrkopieskov a následne bude táto plocha zasypaná vhodným zásypovým materiálom a zrekultivovaná na pôvodný stav terénu a využívaná ako PLOCHA VÝROBY v súlade s Územným plánom Obce Sučany.

Postupnou likvidáciou – zasýpaním vyťažených ťažobných jám vhodným zásypovým materiálom bude zabezpečená bezpečnosť na vyťaženom priestore ložiska Sučany – Malé Diele a pozemky dotknuté ťažbou budú prinavrátené do druhu pozemku, ako sú evidované v katastri nehnuteľnosti.

Z ložiska štrkopieskov Sučany - Malé Diele na vyčlenenej časti ložiska podľa tohto Plánu likvidácie ložiska, boli vyťažené všetky dostupné zásoby štrkopieskov a ostala tu otvorená vyťažená ťažobná jama so súvislou vodnou plochou v úrovni hladiny odkrytých podzemných vôd, čo súvisí so spôsobom predchádzajúceho dobývania štrkopieskov.

Dobývanie ložiska štrkopieskov bolo vykonávané povrchovým spôsobom a bolo rozdelené na ťažbu v dvoch ťažobných rezoch:

- v suchom ťažobnom reze - po hladinu podzemnej vody so záverným svahom 1:3 a hrúbkou 4,3 m, z toho zahlinené štrky tvorili v priemere 0,8 m (vnútorná technologická skrývka)
- v mokrom ťažobnom reze - pod hladinou podzemnej vody so záverným svahom 1 : 2 a priemernou hrúbkou 3,5 m.

Štrkopiesky boli ťažené priamo z ich prirodzeného uloženia „in situ" bez primárneho rozpojovania.

Dobývanie štrkopieskov v mokrom ťažobnom reze bolo vedené v dvoch etapách. Rýpadlom sa najskôr surovina vyťažila z vody a uložila sa na medziskládku na brehovú plochu z dôvodu odtečenia z vody a presušenia.

Vyťažené štrkopiesky boli nakladané zo suchého ťažobného rezu a z medziskládok pri ťažbe z mokrého ťažobného rezu na nákladné automobily a boli odvážané z ťažobného priestoru na miesto ďalšieho spracovania (drvenie a triedenie) mimo areál ložiska štrkopieskov Sučany.

Pri východnej hranici vyčleneného priestoru (medzi strednou a východnou vyťaženou ťažobnou jamou) ostal ponechaný pilier s nedoťaženými dočasne viazanými zásobami štrkopieskov pod účelovou prístupová komunikácia k priestoru plánovanej likvidácie, ale aj k priestoru perspektívnej ťažby štrkopieskov na ložisku Sučany v časti s miestnym názvom Veľké Diely.

Po zasypaní plochy vyčlenenej na likvidáciu ložiska vhodným zásypovým materiálom podľa Plánu likvidácie ložiska, budú vydobyté t.č. dočasne viazané zásoby štrkopieskov pod účelovou prístupovou komunikáciou a účelová prístupová komunikácia bude preložená na zasypaný priestor západným smerom, čím bude splnená povinnosť organizácie podľa §5 ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov: „Pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom sa musia dodržiavať zásady ochrany a využitia nerastného bohatstva, požiadavky racionálneho využívania ložísk nerastov.....".

Organizácia v zmysle Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele plánuje použiť na zavezenie vyčlenenej vyťaženej časti ložiska vhodný zásypový materiál, a to:

1) inertný ťažobný odpad, ktorý vznikol v minulosti pri dobývaní štrkopieskov - vnútorná (technologická) skrývka – t.j. odpad z ťažobného priemyslu podľa zákona č.514/2008 Z.z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov,

2) nekontaminovaná zemina a iným prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác, ktorý je možné, podľa § 2 ods. 4 zákona č.79/2015 Z.z o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považovať za vedľajší produkt (nekontaminovaná zemina a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál pre zaradenie ako vedľajší produkt musí spĺňať špecifické požiadavky uvedené v §5 vyhlášky č. 344/2022 Z.z. o stavebných odpadoch a odpadoch z demolácií),

3) výrobok - recyklát - zásypový inertný materiál určený na zásypy a prekryvné vrstvy vyrobený úpravou a následným zhodnotením inertných stavebných odpadov, ktorých skladba je daná katalógovými číslami podľa Vyhlášky MŽP SR č.365/2015 Z.z.

   Takýto výrobok musí byť certifikovaný a musí byť určený na vykonávanie technických terénnych úprav a zásypov pri vykonávaní výkopových prác, rekultivačných prác a revitalizácii území devastovaných antropogénnou činnosťou a klimatickými vplyvmi (napr. vo výkopoch, na odvaloch, skládkach, eróznych ryhách, v povrchových lomoch).
   V súčasnosti má spoločnosť vydaný na recyklát certifikát Technickým a skúšobným ústavom stavebným, n.o. – „Certifikát zhody systému riadenia č. 1301 – CRP – 2231“ na nasledovné odpady:
   17 01 01 betón
   17 01 03 tehly
   17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
   17 09 04 zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03

4) odpady vhodné na využívanie na spätné zasypávanie podľa § 20 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.

- Navrhované druhy odpadov, ktorými môže byť vykonaná likvidácia časti ložiska budú upravené po posúdení a udelení súhlasu na využívanie odpadov na spätné zasypávanie vyťaženej časti lomu podľa § 97 ods.1 písm. s) Zákona o odpadoch č. 75/2015, ktorý sa podľa § 97 ods. 20 vydáva organizácii oprávnenej vykonávať banskú činnosť a ktorý vydá príslušný Okresný úrad v sídle kraja, odbor starostlivosti o životné prostredie. Jedná sa o ostatný odpad, ktorý je podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov zaradený nasledovne:

- 17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika
- 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
- 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03,
- 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05,
- 01 04 08 odpadový štrk a drvené horniny iné ako v 01 04 07,
- 01 04 09 odpadový piesok a íly,

Odpady budú použité na spätné zasypávanie v zmysle § 3 ods. 20 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Spätné zasypávanie je činnosť zhodnocovania odpadu, pri ktorej sa vhodný odpad, ktorý nie je nebezpečný, používa na účely rekultivácie vo vyťažených oblastiach alebo na technické účely pri terénnych úpravách. Odpad používaný na spätné zasypávanie môže nahradiť neodpadové materiály, musí byť vhodný na uvedené účely a použitý len v množstve, ktoré je nevyhnutné na dosiahnutie uvedených účelov.

V zmysle § 3 ods. 14 zákona o odpadoch sa spätné zasypávanie považuje za materiálové zhodnocovanie odpadov. Podľa prílohy č. 1 k zákonu sa jedná o zhodnocovanie odpadu činnosťou R5 Recyklácia alebo spätné získavanie ostatných anorganických materiálov.

Súhlas na spätné zasypávanie udeľuje podľa § 97 odseku 1 písm. s) zákona o odpadoch príslušný okresný úrad v sídle kraja, ak ide o spätné zasypávanie na účel likvidácie banských diel a lomov, organizácii oprávnenej vykonávať banskú činnosť podľa osobitného predpisu (zákon SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov).

Z vyššie uvedeného zoznamu odpadov predstavujú odpady skupiny 01 - inertné odpady a skupiny 17 - inertné stavebné odpady. Tieto odpady budú použité na spätné zasypávanie v zmysle § 97 ods. 1 písm. s) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, so splnením nasledovných podmienok využívania odpadov na spätné zasypávanie stanovené § 20 vyhlášky MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch:

(1) sa môže použiť výlučne inertný odpad 1, okrem inertných stavebných odpadov a odpadov z demolácií, ktoré je možné vzhľadom na ich pôvod a zloženie zhodnotiť recyklovaním alebo prípravou na opätovné použitie.

Požiadavka bude splnená, na likvidáciu lomu bude použitý výlučne inertný odpad. Podľa § 2 ods. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 372/2015 Z. z. je inertný odpad taký odpad, pri ktorom nedochádza k žiadnym významným fyzikálnym, chemickým alebo biologickým premenám. Inertný odpad sa nerozpúšťa, nehorí ani inak fyzicky alebo chemicky nereaguje, nepodlieha biologickému rozkladu ani škodlivo neovplyvňuje iné látky, s ktorými prichádza do styku tak, aby mohlo dôjsť k znečisteniu životného prostredia alebo k poškodeniu zdravia ľudí. Celková vylúhovateľnosť a znečistenie obsiahnuté v odpade a ekotoxicita výluhu musia byť zanedbateľné a nesmú ohrozovať kvalitu povrchových alebo podzemných vôd. Limitné hodnoty látok nesmú prekročiť hodnoty ukazovateľov pre triedu vylúhovateľnosti I podľa prílohy č. 1 vyhlášky, ktorá stanovuje kritériá na prijímanie odpadov na skládky odpadov (v prípade navrhovanej činnosti na skládky inertného odpadu).

(2) Ak pri preberaní odpadu vznikne na základe poznatkov o jeho pôvode alebo jeho vizuálnej kontroly pochybnosť o tom, či ide o inertný odpad, vykoná sa pred použitím odpadu na povrchovú úpravu terénu jeho testovanie 2 s cieľom overiť, či tento odpad spĺňa limitné hodnoty ustanovené v osobitnom predpise 3; takýto odpad sa na povrchovú úpravu terénu môže použiť až na základe výsledkov testovania, ktoré preukážu, že ide o inertný odpad. Ustanovenia vyhlášky č. 371/2015 Z.z. § 9 ods. 1 až 2 nie sú tým dotknuté.

Požiadavka bude splnená systémom kontroly pri preberaní odpadu.

(3) Inertné odpady, ktoré sa majú využiť na spätné zasypávanie, musia spĺňať požiadavky účelu, na ktorý majú byť využité. Na spätné zasypávanie sa pre právnickú osobu a fyzickú osobu – podnikateľa môžu použiť odpady s katalógovými číslami 01 04 08 odpadový štrk a drvené horniny iné ako uvedené v 01 04 07, 01 04 09 odpadový piesok a íly, 17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika, 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06, 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03, 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05.

Požiadavka bude splnená, inertný odpad bude použitý na likvidáciu, resp. technickú rekultiváciu lomu, a to v sortimente stanovenom vyhláškou.

(4) Pri povrchovej úprave terénu, ktorou je likvidácia, sanácia alebo rekultivácia banských diel a lomov, sa môže použiť výlučne inertný odpad, ktorý je vhodným spôsobom upravený na tento účel a spôsob jeho využitia musí zabezpečiť stabilitu takto uloženého inertného odpadu najmä s ohľadom na zabránenie zosuvov.

Požiadavka bude splnená, inertný odpad bude rozprestieraný na dno lomu, bez možnosti vzniku zosuvov.

Na zasypanie strednej vyťaženej ťažobnej jamy o ploche 9,7 ha, pri priemernej hrúbke zásypu 7,8 m, do výšky 0,3 m pod okolitý terén bude potrebných 742 000 m^3 zásypových materiálov, ktorý bude do vyťaženej ťažobnej jamy sypaný v dvoch vrstvách:

1. vrstva - v priemernej hrúbke 4,3 m, do výšky minimálne 0,8 m nad hladinu odkrytých podzemných vôd v množstve zásypového materiálu 402 500 m^3,

2. vrstva - v priemernej hrúbke 3,5 m, od plochy vytvorenej 1. vrstvou do výšky 0,3 m pod okolitý terén v množstve zásypového materiálu 339 500 m^3.

Pri použití výrobku - recyklátu (zásypový inertný materiál určený na zásypy a prekryvné vrstvy vyrobený úpravou a následným zhodnotením inertných stavebných odpadov) a odpadov vhodných na využívanie na spätné zasypávanie podľa § 20 vyhlášky č. 371/2015 Z.z. na zasypanie vyťaženej ťažobnej jamy sa tieto môžu použiť len v 2. vrstve

Na vrchnú plochu vytvorenú 1. vrstvou zásypových materiálov t.j od výšky 0,8 m nad hladinou podzemnej vody sa najskôr uloží izolačná ílová vrstva v hrúbke 0,5 m v množstve 48 500 m^3 a až na ňu sa budú ukladať zásypové hmoty – recyklát a odpady vhodné na využívanie na spätné zasypávanie v priemernej hrúbke 3,0 m v množstve 291 000 m^3 po výšku 0,3 m pod okolitý terén.

Vzhľadom k druhu pozemkov (ostatné plochy) a k budúcemu využitiu pozemkov (plocha výroby) budú v rámci rekultivačných prác na vzniknutú plochu s výškou 0,3 m pod okolitý terén - zasypanú vyťaženú ťažobnú jamu navezené a rozprestreté len podorničné vrstvy v priemernej hrúbke 0,3 m v množstve 29 100 m^3.

Pozemky dotknuté predchádzajúcou ťažbou štrkopieskov budú po ukončení plánovanej likvidácie a rekultivácie prinavrátené do druhu pozemku, ako sú evidované v katastri nehnuteľnosti.

Spôsob kontroly

Plánovaná činnosť podľa Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele, bude zahájená až po vydaní Rozhodnutia o povolení na zasypávanie odkrytých podzemných vôd podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č.364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov (vodný zákon), Rozhodnutia - vydanom súhlase na zásah do mokrade jej zasypaním v zmysle § 6 ods. 5 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a v konečnom Rozhodnutí o povolení činnosti vykonávanej banským spôsobom na ložisku nevyhradeného nerastu – likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele podľa § 19 ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov a podľa § 6 nariadenia vlády SR č.520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov

Pri vykonávaní likvidačných prác bude potrebné dôsledne dodržiavať všetky podmienky stanovené v uvedených rozhodnutiach a kontrolovať ich dodržiavanie.

Okrem kontrol dodržiavania podmienok z uvedených rozhodnutí sa bude vykonávať kontrola pracoviska – vyčlenenej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele, na ktorej sa budú vykonávať likvidačné práce, vykonávať v zmysle §7 vyhlášky č.29/1988 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom na povrchu.

Dôležitá je hlavne prehliadka pracoviska pred začiatkom prác na každej pracovnej zmene určeným zmenovým technikom, prípadne určeným predákom.

Je potrebné viesť knihu dochádzky zamestnancov na pracovisko so zaznamenaním času príchodu na pracovisko a času odchodu z pracoviska kvôli evidencii zamestnancov.

Aj keď bude likvidácia vyťaženej strednej ťažobnej jamy vykonávaná v priestore zabezpečenom proti vstupu nepovolaných osôb bude potrebné pred začatím likvidačných prác nebezpečné miesta na

pracovisku ohradiť minimálne bezpečnostnou páskou a označiť bezpečnostnými tabuľkami so „Zákazom vstupu nezamestnaným osobám“ a inými potrebnými bezpečnostnými pokynmi.

Doprava

Doprava materiálu bude vykonávaná po jestvujúcich prístupových komunikáciách k vyťaženému priestoru. Prístup je možný dvomi spôsobmi:

- východne od riešeného územia z cesty I/18, odbočením na účelovú cestu okolo areálu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany,
- západne odbočením na cestu III/2137 z kruhovej križovatky na ceste I/18 a za ľavotočivým oblúkom odbočením na účelovú komunikáciu priamo ku lokalite. Táto komunikácia má obmedzený prístup iba pre vozidlá navrhovateľa a jeho dodávateľov.

2.2 POŽIADAVKY NA VSTUPY

2.2.1 Záber pôdy

Likvidácia časti lomu sa podľa PLL bude realizovať v rámci vyčleneného dobývacieho priestoru, k nárokom na záber pôdy a lesných pozemkov nedochádza.

2.2.2 Nároky na zastavané územie

Z titulu zmeny činnosti nedôjde k asanácii žiadnych stavebných objektov.

2.2.3 Nároky na vodu

Likvidácia a rekultivácia časti ložiska nemá nároky na odber vody.

2.2.4 Suroviny a materiály

Organizácia v zmysle Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele plánuje použiť na zavezenie vyčlenenej vyťaženej časti ložiska vhodný zásypový materiál, a to:

1) inertný ťažobný odpad, ktorý vznikol v minulosti pri dobývaní štrkopieskov - vnútorná (technologická) skrývka – t.j. odpad z ťažobného priemyslu podľa zákona č.514/2008 Z.z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov,
2) nekontaminovaná zemina a iným prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác, ktorý je možné, podľa § 2 ods. 4 zákona č.79/2015 Z.z o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považovať za vedľajší produkt (nekontaminovaná zemina a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál pre zaradenie ako vedľajší produkt musí spĺňať špecifické požiadavky uvedené v §5 vyhlášky č. 344/2022 Z.z. o stavebných odpadoch a odpadoch z demolácií),
3) výrobok - recyklát - zásypový inertný materiál určený na zásypy a prekryvné vrstvy vyrobený úpravou a následným zhodnotením inertných stavebných odpadov, ktorých skladba je daná katalógovými číslami podľa Vyhlášky MŽP SR č.365/2015 Z.z.

   Takýto výrobok musí byť certifikovaný a musí byť určený na vykonávanie technických terénnych úprav a zásypov pri vykonávaní výkopových prác, rekultivačných prác a revitalizácii území devastovaných antropogénnou činnosťou a klimatickými vplyvmi (napr. vo výkopoch, na odvaloch, skládkach, eróznych ryhách, v povrchových lomoch).

V súčasnosti má spoločnosť vydaný na recyklát certifikát Technickým a skúšobným ústavom stavebným, n.o. – „Certifikát zhody systému riadenia č. 1301 – CRP – 2231“ na nasledovné odpady:
17 01 01 betón
17 01 03 tehly
17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
17 09 04 zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03

4) odpady vhodné na využívanie na spätné zasypávanie podľa § 20 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.

   Navrhované druhy odpadov, ktorými môže byť vykonaná likvidácia časti ložiska budú upravené po posúdení a udelení súhlasu na využívanie odpadov na spätné zasypávanie vyťaženej časti lomu podľa § 97 ods.1 písm. s) Zákona o odpadoch č. 75/2015, ktorý sa podľa § 97 ods. 20 vydáva organizácii oprávnenej vykonávať banskú činnosť a ktorý vydá príslušný Okresný úrad v sídle kraja, odbor starostlivosti o životné prostredie. Jedná sa o ostatný odpad, ktorý je podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov zaradený nasledovne:

Pri likvidácii časti lomu budú použité materiály vznikajúce činnosťou lomu (skrývka, nevhodné suroviny), certifikované stavebné produkty a odpady inertného charakteru, ktoré sú podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov zaradené nasledovne:

- 17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika
- 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
- 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03,
- 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05,
- 01 04 08 odpadový štrk a drvené horniny iné ako v 01 04 07,
- 01 04 09 odpadový piesok a íly,

Tieto odpady budú použité na spätné zasypávanie v zmysle § 97 ods. 1 písm. s) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, so splnením všetkých podmienok, ktoré sú na využívanie odpadov na spätné zasypávanie (likvidáciu lomu) stanovené príslušnými ustanoveniami vyhlášky MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.
Uvedené odpady budú upravované mobilným drviacim zariadením, na ktoré bol rozhodnutím č. OU-ZA-OSZP2-2024/013368-008, ktoré vydal Okresný úrad v sídle kraja Žilina súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. h) zákona o odpadoch na zhodnocovanie odpadov mobilným zariadením. Jedná sa o drviacu lopatu MB Crusher typ BF 90.3 S4, ktorá je namontovaná na pásovom hydraulickom rýpadle.

2.2.5 Energetické zdroje

Elektrická energia

Likvidácia a rekultivácia lomu nemá nároky na energetické zdroje.

Pohonné hmoty a oleje

Pri ťažobnej činnosti budú používané pohonné hmoty pre pohon mechanizmov a nákladných áut a oleje v týchto odhadovaných množstvách:

- nafta cca 100 000 l/rok
- oleje 3 000 l/rok

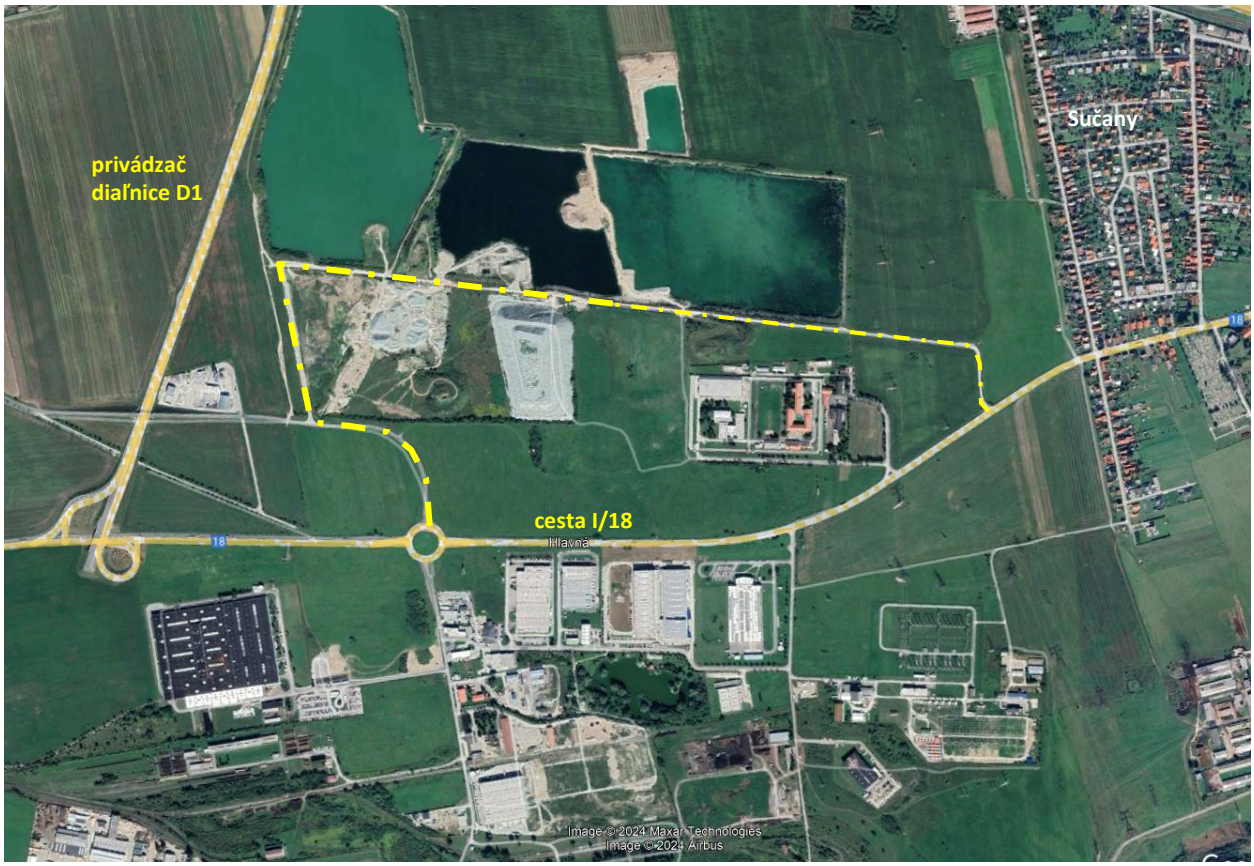
Sklad motorovej nafty ani sklad olejov v priestore ložiska nebude vybudovaný. Časť mechanizmov bude tankovať z pojazdnej cisterny. Výmenu olejov bude realizovať servisná organizácia. Miesto tankovania a manipulácie s ropnými produktmi bude potrebné zabezpečiť proti únikom znečisťujúcich látok, podľa požiadaviek zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky č. 200/2018 Z.z.

2.2.6 Dopravná a iná infraštruktúra

Ložisko je dopravne napojené dvomi spôsobmi: účelovou komunikáciou pri Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany na cestu I. triedy I/18, resp. odbočením z kruhovej križovatky na ceste I/18 na smer Martin – Priekopa a odbočením na účelovú komunikáciu k predmetnému územiu. Výhodou prístupovej komunikácie je, že úplne obchádza zastavanú časť obce Sučany v dostatočnej vzdialenosti a teda nepriaznivé vplyvy dopravy na obytnú časť obce budú minimálne. V režime zavážania budú výkyvy, ktoré budú závisieť od aktuálnej rozostavanosti stavieb v okolí Martina, resp. Žiliny a potrieb na vývoz inertných odpadov. Počíta sa, že ročne bude manipulovaných cca 100000 t materiálu na spätné zasypávanie. Doprava potrebných surovín sa bude vykonávať nákladnými vozidlami s nosnosťou 25 t. Pri možných 8 mesiacoch činnosti v roku je to cca 23 vozidiel denne.

Doprava materiálov bude prebiehať kampaňovito. Najväčší objem dopravy bude viazaný na obdobie realizácie väčších investičných akcií, kedy počas dennej doby môže dovoz materiálu dosiahnuť 40 - 50 vozidiel denne. V iných obdobiach môže byť doprava nulová. V zmysle vydaného súhlasu na zásah do mokrade jej zasypaním činnosť nemôže byť vykonávaná od apríla do júla t.j. 4 mesiace.

Obr. 2 Dopravné trasy



2.2.7 Nároky na pracovné sily a sociálne vybavenie

Likvidácia časti lomu nebude mať nároky na ďalšie pracovné sily, likvidačné práce budú zabezpečené zo súčasných ľudských zdrojov.

2.3 ÚDAJE O VÝSTUPOCH

2.3.1 Zdroje znečisťovania ovzdušia

Súčasnými zdrojmi znečistenia ovzdušia v súvislosti s prevádzkou ložiska sú:

- ťažba štrkopieskov v suchom reze;
- doprava po areáli ložiska a komunikáciách.

Kategorizácia zdrojov – súčasný stav

Podľa kategorizácie stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia v prílohe č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z., o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia je ťažba v suchom reze zaradená ako stredný zdroj kategórie:

3.10.2 Kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa - stredný zdroj znečisťovania ovzdušia

Súvisiaca cestná doprava je kategorizovaná ako mobilné zdroje a je líniovým zdrojom znečistenia, pri možných 8 mesiacoch činnosti v roku je to cca 23 vozidiel denne..

Navrhovaný stav

Pri samotnom navážaní materiálov sa vzhľadom na ich prirodzenú vlhkosť významný vplyv nepredpokladá. Vhodné bude zabezpečiť čo najskôr rozhrnutie materiálu do požadovaného tvaru, aby nedošlo k vysušeniu materiálu na hromade.

Zdrojmi znečisťujúcich látok súvisiacich s navážaním materiálov bude doprava po areáli lomu a prístupových komunikáciách. Za významnejší zdroj znečisťovania ovzdušia tuhými látkami možno považovať sekundárnu prašnosť vznikajúcu predovšetkým pri veternom počasí v dlhšie trvajúcich bezzrážkových obdobiach.

2.3.2 Odpadové vody

Splaškové odpadové vody

Odpadové vody v súvislosti s likvidáciou časti ložiska nevzniknú. Splaškové odpadové vody pri navrhovanej činnosti nebudú vznikať, sociálne zabezpečenie bude riešené prostredníctvom chemických toaliet.

Vody z povrchového odtoku

Ložisko nebude odvodnené dažďovou kanalizáciou, zrážkové vody budú voľne infiltrovať do podložia.

2.3.3 Odpady

V súvislosti s likvidáciou ložiska nevzniknú žiadne odpady.

Organizácia v zmysle Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele plánuje použiť na zavezenie vyčlenenej vyťaženej časti ložiska vhodný zásypový materiál, a to:

1. inertný ťažobný odpad, ktorý vznikol v minulosti pri dobývaní štrkopieskov - vnútorná (technologická) skrývka – t.j. odpad z ťažobného priemyslu podľa zákona č.514/2008 Z.z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov,
2. nekontaminovaná zemina a iným prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác, ktorý je možné, podľa § 2 ods. 4 zákona č.79/2015 Z.z o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považovať za vedľajší produkt (nekontaminovaná zemina a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál pre zaradenie ako vedľajší produkt musí spĺňať špecifické požiadavky uvedené v §5 vyhlášky č. 344/2022 Z.z. o stavebných odpadoch a odpadoch z demolácií),
3. výrobok - recyklát - zásypový inertný materiál určený na zásypy a prekryvné vrstvy vyrobený úpravou a následným zhodnotením inertných stavebných odpadov, ktorých skladba je daná katalógovými číslami podľa Vyhlášky MŽP SR č.365/2015 Z.z. Takýto výrobok musí byť certifikovaný a musí byť určený na vykonávanie technických terénnych úprav a zásypov pri vykonávaní výkopových prác, rekultivačných prác a revitalizácii území devastovaných antropogénnou činnosťou a klimatickými vplyvmi (napr. vo výkopoch, na odvaloch, skládkach, eróznych ryhách, v povrchových lomoch).
4. odpady vhodné na využívanie na spätné zasypávanie podľa § 20 vyhlášky č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.

Navrhované druhy odpadov, ktorými môže byť vykonaná likvidácia časti ložiska budú upravené po posúdení a udelení súhlasu na využívanie odpadov na spätné zasypávanie vyťaženej časti lomu podľa § 97 ods.1 písm. s) Zákona o odpadoch č. 75/2015, ktorý sa podľa § 97 ods. 20 vydáva organizácii oprávnenej vykonávať banskú činnosť a ktorý vydá príslušný Okresný úrad v sídle kraja, odbor starostlivosti o životné prostredie. Jedná sa o ostatný odpad, ktorý je podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov zaradený nasledovne:

- 17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika
- 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
- 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03,
- 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05,
- 01 04 08 odpadový štrk a drvené horniny iné ako v 01 04 07,
- 01 04 09 odpadový piesok a íly,

Údržba techniky sa bude vykonávať v servisoch mimo prevádzky. V prípade ak ju vykoná servisný technik na mieste, bude povinný zabezpečiť aj zneškodnenie vzniknutých odpadových prevádzkových kvapalín a iných odpadov. Znamená to, že v priestore ložiska sa nebudú zhromažďovať nebezpečné odpady.

Celkovo budú vznikať odpady v nasledovnom sortimente.

Tab. 1 Prehľad druhov odpadov vznikajúcich počas prevádzky

Číslo druhu odpadu	Názov druhu odpadu	Kateg. odpadu
13 01 10	nechlórované minerálne hydraulické oleje	N
13 02 05	nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje	N
15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N
15 02 02	absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie , ochranné odevy kontaminované NL	N
16 06 01	olovené batérie	N
20 03 01	zmesový komunálny odpad	O

Nakladanie s odpadmi sa musí riadiť platnou právnou úpravou na úseku odpadového hospodárstva (zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorá požaduje predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich množstvo, ako i odpady zhodnocovať recykláciou a opätovným využitím. Zneškodňovanie odpadov spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie ľudí a nepoškodzuje životné prostredie je možné vtedy, ak sa nedá použiť iný, vhodnejší spôsob nakladania s odpadmi. Z uvedeného vyplýva, že zneškodňovanie odpadov skládkovaním by mal byť posledný spôsob, ako sa bude s odpadmi nakladať.

2.3.4 Zdroje hluku a vibrácií

V súvislosti s prevádzkou štrkovne bude hluk generovaný nasledovnými činnosťami:

- manipulácia s dovezeným materiálom
- doprava v rámci ložiska a po určených trasách.

Určujúcou veličinou hluku vo vonkajšom prostredí je pri hodnotení ekvivalentná hladina A zvuku L_{Aeq} pre deň (6:00-18:00 h), večer (18:00-22:00 h) a noc (22:00-6:00 h), pričom prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z.z.

Podľa tejto vyhlášky je chránené obytné územie zaradené do kategórie II. - priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov, rekreačné územie, na ktoré sa viažu tieto najvyššie prípustné hladiny hluku:

- pozemná doprava	- deň	50 dB
	- večer	50 dB
	- noc	45 dB
- hluk z iných zdrojov	- deň	50 dB
	- večer	50 dB
	- noc	45 dB.

Prevádzka bude obmedzená na 12 hodín počas dňa, z čoho vyplýva, že prípustnou hodnotou $L_{Aeq,p}$ je 50 dB.

3 PREPOJENIE S OSTATNÝMI PLÁNOVANÝMI A REALIZOVANÝMI ČINNOSŤAMI V DOTKNUTOM ÚZEMÍ A MOŽNÉ RIZIKÁ HAVÁRIÍ VZHĽADOM NA POUŽITÉ LÁTKY A TECHNOLÓGIE

Celé územie ložiska nevyhradeného nerastu – štrkopieskov Sučany sa v zmysle územného plánu Obce Sučany nachádza na ploche, ktorá je podľa funkčných urbanistických regulatívov určená ako PLOCHA VÝROBY s označením V4 / V1:
V4 – ťažba nevyhradeného nerastu
V1 – priemyselná výroba s možnými negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

Okrem ťažobne štrkopieskov spoločnosti PREFA invest, a.s. sa tu nachádza skládka vyrúbanej horniny z tunela Višňové diaľnice D1, ktorá by mala byť v budúcnosti odstránená. Južne od posudzovanej lokality sa pripravuje výstavba výrobno – logistického parku v zmysle platného územného plánu obce Sučany. Na túto činnosť bolo vydané rozhodnutie OÚ v Martine v zisťovacom konaní pod č. OU-MT-OSŽP-2023/008201-035-No zo dňa 24.07. 2023.

Uvedené činnosti budú pôsobiť kumulatívne predovšetkým z hľadiska pôsobenia hluku a prašnosti, kde je rozhodujúcim faktorom doprava nákladných vozidiel po prístupovej komunikácii.

Navrhovaná činnosť v záujmovom území nadväzuje na postupné umiestnenie výrobných a logistických investícií v dotknutom území, ktoré sú situované predovšetkým južne od cesty I/18. Plochy severne od cesty I/18, kde sa navrhuje aj posudzovaná činnosť je v platných ÚPN mesta Martin a obce Sučany vymedzená pre priemyselné zóny. Zameranie výrobných subjektov je pre strojársku výrobu a sklady čo znamená, že jestvujúce činnosti generujú podobné vplyvy ako sa predpokladá pri navrhovanej činnosti.

Riziká havárií

Jediné environmentálne riziko predstavuje potenciálna havária s únikom škodlivých látok pri doprave a manipulácii s materiálom, s možnosťou ohrozenia kvality podzemných vôd. Na zabezpečenie ochrany vôd bude potrebné venovať mimoriadnu pozornosť prevencii, ktorá musí zahŕňať:

- použitie vyhovujúcej manipulačnej techniky;
- zabezpečenie miest manipulácie s nebezpečnými látkami proti ich únikom;
- pravidelné kontroly mechanizmov a miest manipulácie s nebezpečnými látkami
- a okamžité odstraňovanie zistených závad;
- personálnu pripravenosť;
- havarijnú pripravenosť.

Z hľadiska personálnej pripravenosti bude potrebné zabezpečiť poučenie zamestnancov o rizikách znečistenia podzemných vôd, o nebezpečných vlastnostiach ropných látok a o postupoch v prípade havárie. Mimoriadne náročné v uvedenom smere bude zvládnutie kontroly a poučenia vodičov cudzích organizácií.

Na potenciálne havarijné úniky škodlivých látok bude potrebné vypracovať havarijný plán v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky č. 200/2018 Z.z. a zabezpečiť poučenie zamestnancov.

Nakoľko činnosť je v zmysle banskej legislatívy zaradená ako banská činnosť, prevádzkovateľ je pri prácach povinný dodržiavať požiadavky vyhlášky SBÚ č. 29/1998 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, v zmysle ktorej je potrebné udržiavať v platnosti prevádzkové predpisy a technologické postupy.

Okrem uvedeného je prevádzkovateľ povinný zidentifikovať potenciálne bezpečnostné riziká v zmysle požiadaviek zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Požiadavky na zabezpečenie BOZP sú popísané v PLL.

4 DRUH POŽADOVANÉHO POVOLENIA NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Povolenie likvidácie lomu podľa § 10 ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

Povolenie na zasypávanie odkrytých podzemných vôd v zmysle §23 ods. 1 písm. c) zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Súhlas na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu podľa § 97, ods. 1, písm. s) zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov.

5 VYJADRENIE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI PRESAHUJÚCICH ŠTÁTNE HRANICE

Zmeny činnosti realizované v ložisku Sučany nebudú mať vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice.

6 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA VRÁTANE ZDRAVIA ĽUDÍ

6.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš, 1980) spadá záujmové územie do severnej časti geomorfologického celku Turčianska kotlina a oddielu Turčianske nivy. Územie bolo vytvorené erózno-akumulačnou činnosťou Váhu v kvartéri a holocéne, nánosmi štrkových, piesčitých a kalových sedimentov. Územie je súčasťou aluviálnej nivy rieky Váh, ktorá predstavuje rovinné územie s nadmorskou výškou terénu 384 m n.m.

6.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

Geologická stavba

Podľa regionálneho geologického členenia Západných Karpát sa záujmové územie nachádza v severnej časti Turčianskej kotliny. Na geologickej stavbe územia sa podieľajú sedimenty kvartéru a paleogénu, v širšom území vystupujú aj horniny neogénu, mezozoika a kryštalinika.

Kvartér je v študovanom území zastúpený fluviálnymi sedimentmi poriečnej nivy rieky Váh. Ide o hrubé piesočnaté štrky netriedené, petrograficky rôznorodé s dobre opracovaným a z časti navetralým materiálom s pokryvnou vrstvou piesčitých až ílovito-piesčitých hlín. Stupeň zahlinenia štrkov je premenlivý, prevažujú pomerne čisté, slabo zahlinené štrkopiesky. Priemerná veľkosť valúnov je od 5-8 cm, menej je zastúpená frakcia valúnov do 25 cm a na báze ojedinele do 40 cm. Mocnosť kvartérnych sedimentov dosahuje 8-10 m.

Geologická charakteristika ložiska je popísaná v rámci kapitoly III.2.1.

Podložný paleogén je zastúpený flyšovou formáciou centrálnokarpatského paleogénu, s prevahou ílovcov nad pieskovcami. Vrchná časť komplexu v podloží kvartéru je silno zvetraná, vo forme sivých plastických ílov.

Inžinierskogeologická charakteristika

V zmysle regionálnej inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska (M. Matula, 1985) patrí záujmové územie do regiónu neogénnych tektonických vkleslín, oblasti vnútrokarpatských nížin, rajónu riečnych náplavov typu Fn. Z hľadiska zakladania sa jedná o územie vhodné až podmienečne vhodné, vzhľadom na vysokú heterogenitu vo vertikálnom smere.

Povrchové hliny sú kategorizované ako íly piesčité (CS) a v zmysle STN 73 1001 patria do triedy F4, F6 a F8. Podložné štrkopiesky patria do tried G1 a G2.

Predkvartérne sedimenty majú charakter ílu tuhej až pevnej konzistencie a zaraďujú sa do triedy F6 a F8.

Geodynamické javy

Riešené územie predstavuje rovinatý reliéf vážskej nivy bez prejavov geodynamických javov charakteru zosúvania. Z geodynamických javov sa v okolitom území uplatňujú najmä procesy veternej erózie pôdy.

6.3 KLIMATICKÉ POMERY

Záujmové územie sa zaraďuje do oblasti mierne teplej, okrsku dolinového, mierne teplého a vlhkého s chladnou alebo studenou zimou, s teplotou v januári pod -3 ^{0}C. Podľa klimaticko-geografických typov klímu študovanej oblasti považujeme za kotlinovú, mierne teplú s veľkou intenzitou teplôt, s priemernou teplotou v januári -2,5 ^{0}C do -5,0 ^{0}C a v júli 17,0 - 18,5 ^{0}C. Priemerné ročné zrážky sa pohybujú od 600 - 800 mm. Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 120-124 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 50-75 cm.

Tab. 2 Priemerné mesačné a ročné hodnoty teploty (oC) v stanici Martin v rokoch 1951-1980

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priem
-3,2	-1,5	2,1	7,5	12,3	15,8	16,8	16,3	12,7	8,1	3,2	-1,1	7,4

Tab. 3 Priemerné mesačné a ročné hodnoty zrážok (mm) v stanici Martin v rokoch 1951-1990

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priem
47	49	47	51	72	92	95	93	62	62	58	50	778

Priemerné ročné hodnoty za roky 1965 - 1995 sú nasledovné (SHMÚ):

Priemerný ročný úhrn zrážok: 778 mm
Priemerná ročná teplota vzduchu: 7,4 ^{0}C
Priemerný ročný úhrn výparu: 487 mm

Z hľadiska rozptylu znečisťujúcich látok v ovzduší sú najrelevantnejšími meteorologickými parametrami smer a rýchlosť vetra a stabilita zvrstvenia atmosféry. Z hľadiska tvorby a šírenia emisií TZL majú význam aj zrážkové pomery (počet dní so zrážkami) a mrazové pomery.

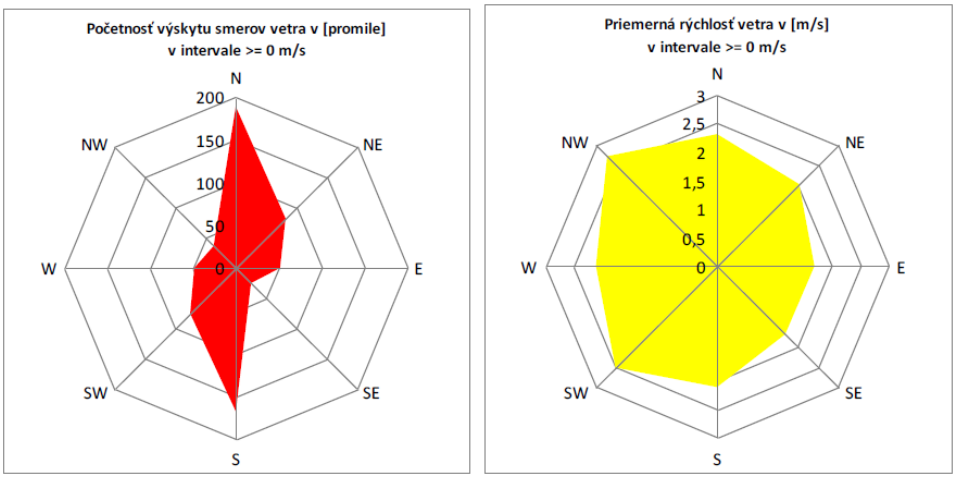
Veterné pomery územia možno charakterizovať na základe údajov z meteorologickej stanice Martin, ktorá leží v nadmorskej výške 383 m. Priemerná ročná rýchlosť vetra za posledných 10 rokov na stanici Martin je 1,6 m/s, pričom sa vyskytujú aj roky s nižšou priemernou rýchlosťou. Bezvetrie sa vyskytuje štvrtinu roka, rýchlosti do 2 m/s vyše polovice roka. Rýchlosti nad 8 m/s sa vyskytujú veľmi zriedkavo, len v 0,4 % roka.

Prevládajúcim prúdením v stanici Martin je severojužné prúdenie. V mieste ložiska môže byť v prízemných častiach atmosféry prúdenie modifikované v dôsledku pretiahnutého tvaru údolia Váhu, ktoré je obklopené horskými masívmi v smere východ západ.

V Turčianskej kotline sú na základe údajov SHMÚ nepriaznivé rozptylové podmienky emisií, charakterizované veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s - ich početnosť je až 74 % týchto situácií v roku, z toho 30-34 % je bezvetrie až veľmi slabý vietor do rýchlosti 1 m/s. Celková ventilovanosť Turčianskej kotliny je slabá. Slabé prevetrávanie je znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry a pri ktorých sú tieto koncentrované v prízemnej vrstve ovzdušia. Inverzie sa vyskytujú hlavne vo večerných a nočných hodinách najmä na jeseň a v zime. Počet dní s inverzným stavom, pri ktorom je hrúbka inverznej vrstvy 300-400 m je v Turčianskej kotline okolo 100 dní v roku. Zhoršenie rozptylových

podmienok ovplyvňuje aj nízke trvanie slnečného svitu v tejto oblasti ročne v priemere 1450 – 1550 hod. Vysoký výskyt hmiel a nízkej oblačnosti je najmä v zimnom období.

Obr. 3 Početnosť výskytu jednotlivých smerov vetra a ich priemerná rýchlosť na stanici Martin 1



6.4 SÚČASNÝ STAV ZNEČISTENIA OVZDUŠIA

Najväčší problém kvality ovzdušia na Slovensku, a aj v záujmovom území, predstavuje znečistenie ovzdušia časticami PM_{10}. Posúdenie súčasného stavu je preto dôležité s ohľadom na charakter posudzovanej činnosti, ktorá je predovšetkým zdrojom prašnosti.

Z hľadiska podielu zdrojov na znečisťovaní ovzdušia časticami PM_{10} v regionálnom meradle sa na základe doterajšieho zisťovania považuje podiel veľkých a stredných zdrojov na prekračovaní limitných hodnôt hlavne v zimnom období za nízky. V prípade mobilných zdrojov tento podiel predstavuje 5 až 20 %. Regionálne pozadie tvorí významnú časť priemerných ročných koncentrácií, a to až do 70 %. Modelové výpočty poukázali na vysoký podiel tzv. neznámych zdrojov, ktoré predstavujú neevidované, ťažko kvantifikovateľné zdroje, ako napr. lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivo, resuspenzia tuhých častíc z povrchu ciest, erózia odkrytej pôdy a nespevnených povrchov, prašnosť z lokálnej stavebnej činnosti, malé lokálne priemyselné zdroje bez odlučovacej techniky, sezónne poľnohospodárske práce a ďalšie (lokálne kúreniská, fugitívne emisie). Podľa výsledkov modelovania šírenia PM_{10} na lokálnej úrovni jednotlivých oblastí riadenia kvality ovzdušia, je podiel lokálneho vykurovania v zimnom období v niektorých oblastiach značný (približne 10 - 50 % v mesačných priemeroch).

Za rozhodujúce lokálne zdroje znečistenia ovzdušia časticami PM_{10} sa v súčasnosti na Slovensku považujú:

- doprava (emisie zo spaľovania pohonných hmôt, z oderu pneumatík, brzdových obložení, z povrchu komunikácií znečistených aj zimným posypom a podobne),
- lokálne vykurovacie systémy spaľujúce tuhé palivo a neraz i rôzny domový odpad,
- prašnosť zo stavebnej činnosti, nespevnených povrchov, skladovania a manipulácie s prašným materiálom hlavne v suchom období.

[1] Program na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia - územie mesta Martin a Vrútky. Ministerstvo životného prostredia SR, Okresný úrad Žilina - OSŽP, SHMÚ, 2013

Zdrojom prašnosti v posudzovanom území je veterná erózia odkrytých priestorov ložiska štrkopieskov, halda kameniva, prevádzka obaľovne živičných zmesí, ako aj poľnohospodárska činnosť vykonávaná na veľkoblokových plochách v suchom období. Dominantným vplyvom je však sekundárna prašnosť vyvolaná dopravou vozidiel po znečistenej prístupovej komunikácii a po nespevnených plochách.

V priľahlých obciach kvalitu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňujú lokálne vykurovacie systémy, využívajúce v značnej miere pevné palivá, čo sa odráža na nepriaznivej imisnej situácii vo vykurovacom období. Narastá pritom podiel spaľovania dreva, čo sa prejavuje vo zvýšených koncentráciách PM_{10}. Problémom je aj časté spaľovanie odpadov zo záhrad a polí, ktoré sa vyskytuje hlavne v jesennom a jarnom období. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o prízemné zdroje znečisťovania ovzdušia, nepriaznivé situácie sa vyskytujú predovšetkým v inverznom období.

V priebehu 90. rokov došlo v okrese Martin k rapídnemu poklesu vypúšťaných znečisťujúcich látok. Dôvodom bolo zníženie výroby, zánik niektorých podnikov, prechod na ušľachtilejšie palivo – zemný plyn pri niektorých zdrojoch, vyradenie starých kotlov, modernizácia kotlov a spaľovanie nízkosírneho paliva v Martinskej teplárenskej, a.s. Naopak došlo k rastu intenzity automobilovej dopravy a množstvu vypúšťaných znečisťujúcich látok z tohto zdroja. Vývoj regionálneho emisného zaťaženia v okrese Martin od roku 2000 možno na základe údajov zverejnených v NEIS sledovať v nasledovnej tabuľke. Z tabuľky č. 9 vyplýva, že od roku 2000 došlo k výraznému poklesu všetkých základných znečisťujúcich látok s výnimkou TOC (prchavých organických látok), kde došlo v období rokov 2002 až 2008 k významnému nárastu a od roku 2009 sa ich množstvo pohybuje pod úrovňou zo začiatku milénia. Vývoj produkcie látok znečisťujúcich ovzdušie v okrese Martin od roku 2000 podľa údajov NEIS uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

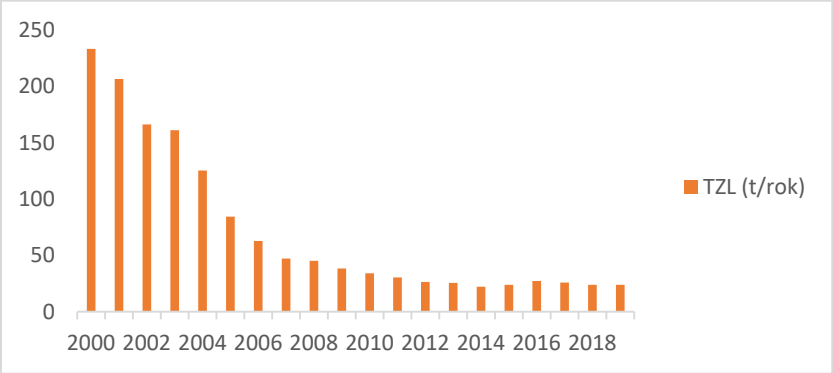
Tab. 4 Prehľad emisií znečisťujúcich látok v okrese Martin (t/rok).

ROK	TZL (t/rok)	SO_2 (t/rok)	NO_x (t/rok)	CO (t/rok)	TOC (t/rok)
2000	233,217	1 414,920	441,072	346,237	87,508
2001	206,414	1 477,323	453,309	337,432	97,765
2002	166,117	1 388,616	415,762	470,754	187,416
2003	160,919	1 382,625	413,405	471,590	240,074
2004	125,371	1 315,943	439,664	455,438	229,588
2005	84,242	1 257,384	458,097	238,608	127,731
2006	62,705	895,214	359,195	195,214	127,488
2007	47,262	795,871	332,585	165,833	130,756
2008	45,175	902,392	372,544	155,581	126,128
2009	38,476	925,902	359,146	160,514	71,431
2010	34,090	798,219	322,483	150,922	83,305
2011	30,307	748,099	320,990	154,578	84,121
2012	26,577	874,095	333,434	127,571	90,384
2013	25,450	559,167	282,098	132,937	72,600
2014	22,103	419,288	253,464	105,502	73,538
2015	23,931	458,441	261,660	110,689	70,963
2016	27,401	523,891	302,270	118,844	59,552
2017	25,745	499,269	303,397	127,963	60,711
2018	23,745	414,964	276,968	109,353	59,886
2019	24,021	357,658	285,996	103,144	65,156
2020	27,483	240,04	243,115	116,280	67,803
2021	30,077	90,796	148,915	132,990	56,541

Zdroj: NEIS, www.air.sk

Najväčším problémom kvality ovzdušia na Slovensku sa stalo v uplynulom období znečistenie ovzdušia prachovými časticami. Vývoj tvorby emisií TZL od roku 2000 v okrese Martin zo stacionárnych zdrojov dokumentuje nasledovný graf Z grafu možno sledovať významný pokles priemyselných emisií, problémom zostáva intenzívna doprava, emisie TZL z lokálneho vykurovania a sekundárna prašnosť z poľnohospodárskej činnosti, zemných prác a iných odkrytých povrchov.

Graf 1: Vývoj emisií TZL v okrese Martin



Vyhláška MŽPSR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia v prílohe č. 11 ustanovuje zoznam aglomerácií a zón pre účely hodnotenia kvality ovzdušia. Územie Žilinského kraja bolo touto vyhláškou vymedzené za zónu pre oxid siričitý, oxidy dusíka, častice PM_{10}, častice $PM_{2,5}$, benzén, polycyklické aromatické uhľovodíky a oxid uhoľnatý.

Na území Žilinského kraja boli na rok vyčlenené 3 oblasti riadenia kvality ovzdušia, územie mesta Martin a Vrútky bolo vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku $PM_{2,5}$ (zdroj: https://www.shmu.sk/sk/?page=2674).

6.5 POVRCHOVÉ A PODZEMNÉ VODY

Povrchové vody

Územie patrí do povodia rieky Váh (4-21-07), lokalita sa nachádza v jeho aluviálnej nive. Typ režimu odtoku je v danej oblasti dažďovo-snehový, s maximami od februára do apríla a s minimami v septembri. Prirodzený režim Váhu je silno ovplyvňovaný systémom vodných nádrží na hornom toku Váhu. Približne 700 m severne preteká rieka Váh a asi 800 m severne je vybudovaný Krpeliansky kanál.

Priamo cez záujmové územie nepreteká žiadny vodný tok.

Vodohospodársky významné vodné toky

Podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 211/2005 Z.z. je Váh zaradený do zoznamu vodohospodársky významných tokov.

Vodné plochy

Vodné plochy sa nachádzajú v rámci ťažobného priestoru a sú reprezentované odkrytými hladinami podzemných vôd v súvislosti s ťažbou štrkopieskov.

Podzemné vody

Podzemná voda je viazaná na štrkopiesčité sedimenty kvartéru, ktoré predstavujú kolektor s voľnou hladinou. Štrkovité náplavy poriečnej nivy tvoria veľmi priaznivé prostredie pre akumuláciu a obeh

podzemných vôd a sú prevažne veľmi vysoko zvodnené. Priepustnosť sedimentov je vysoká, vyjadrená koeficientom filtrácie dosahuje hodnotu rádov 1.10^{-3} - 1.10^{-4} m/s. Výdatnosť vrtov realizovaných v tomto hydrogeologickom celku dosahuje 2-43 l/s (Bujalka et al., 1973).

Podložie kvartéru tvorí súvrstvie centrálno-karpatského paleogénu hutnianskeho súvrstvia (priabon) v ílovcovej litofácii - ílovce absolútne prevládajú nad pieskovcami. Vzhľadom na túto skutočnosť možno predkvartérne podložie klasifikovať ako kvázi nepriepustné (tvorí regionálny izolátor).

Podzemné vody poriečnej nivy a nadnivnej terasy sú dotované atmosférickými zrážkami, brehovou infiltráciou z povrchových tokov a prestupom podzemných vôd z vyššie položených okolitých území v južnej časti územia. Podľa výsledkov dlhodobého pozorovania majú na dotácii podzemných vôd najväčší podiel atmosférické zrážky. V priebehu roka má hladina podzemnej vody pravidelný jarný nástup, s občasnými letnými maximami a jesenným poklesom. Rozkyv hladín v poriečnej nive a nízkej terase v priebehu roka závisí od vzdialenosti od vodného toku, ktorý spôsobuje vyrovnávanie rozdielov.

V záujmovom území sa hladina podzemnej vody nachádza v priemernej úrovni 5,5 - 6,0 m pod terénom. Generálny smer prúdenia podzemných vôd je JV-SZ.

Hladinu podzemnej vody sleduje SHMÚ v celoštátnej monitorovacej sieti najbližšie v sonde č. 449 - Sučany, ktorá je situovaná pri ceste I/18 cca 900 m južne od posudzovanej stavby, v nadmorskej výške 388,71 m.

Podľa údajov v sonde 449, rozkyv hladín podzemnej vody v priebehu roka dosahuje obvykle 0,8 - 1,4 m. Extrém bol dosiahnutý v roku 2010, kedy v dôsledku povodne v auguste 2010 bol dosiahnutý rozkyv až 2,64 m a najvyššia hladina bola nameraná 3,14 m pod terénom. Priemerná hĺbka podzemnej vody v sonde je 5,2 m pod terénom, maximálna, okrem vyššie uvedeného extrému okolo 3,8 m p.t (383,93 m n.m.).

Vyššie uvedené štatistické hodnoty možno aplikovať aj na dané územie; priemerný rozkyv hladín podzemnej vody v mieste navrhovanej činnosti možno stanoviť na cca 1,2 m.

Z hydrogeochemického hľadiska sa jedná o vody slabo alkalické s vyššou mineralizáciou a so zvýšeným obsahom dusičnanov.

Východným smerom od záujmového územia sa nachádza evidovaná stará environmentálna záťaž pod identifikátorom SK/EZ/MT/1355 s názvom MT(006)/Sučany – Diely – skládka odpadov. Registrovaná je v kategórii C – sanovaná/rekultivovaná lokalita. Od roku 1995 je súčasťou monitorovaného územia bývalej skládky odpadov s osobitnými podmienkami (v čase vtedy platnej legislatívy). Boli vykonané hydrogeologické prieskumy, ktoré sa zaoberali zhodnotením kvality podzemných vôd v lokalite skládky odpadov s osobitnými podmienkami bývalej firmy Ekopolis Martin (skládka po 1.8.2000 sa uzatvorila a postupne zrekultivovala). Od roku 1995 bol v blízkom a širšom okolí a v telese skládky odpadov bývalého Ekopolisu zisťovaný vplyv skládky na podzemné vody. V rámci hydrogeologického prieskumu bolo vybudovaných 7 hydrogeologických vrtov (SU1-7). Vrty SU6 a SU7 sú situované na hranici katastra Sučany/Priekopa. Správy z pravidelného monitoringu sú uložené na OÚ OSŽP Martin.

V súvislosti ťažbou štrkopieskov v hraniciach DP Sučany sa vykonáva monitoring podzemných vôd v súlade s rozhodnutím Okresného úradu Martin, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-MT-OSZP-2018/002055, zo dňa 10.5.2018. Monitorovací systém na sledovanie kvality podzemných vôd pozostáva z:

- dvoch hydrogeologických monitorovacích vrtov - HG-3 a HG-4, pričom vrt HG-3 je danom prípade ako referenčný, t.j. indikuje kvalitu podzemnej vody na vstupe do záujmového územia;
- jedného monitorovacieho bodu na otvorenej hladine podzemných vôd v ťažobnej jame

Situovanie monitorovacích vrtov je na nasledujúcom obrázku (zdroj: Ťažba štrkopieskov v DP Sučany, monitoring podzemných vôd 2022, hydrogeologický posudok, ENVICONSULT spol. s r.o. Žilina, 01/2023).

V monitorovacom systéme boli sledované tieto ukazovatele:

- hladina podzemnej vody (iba v monitorovacích vrtoch);
- základné ukazovatele (teplota vody, zákal, pH, vodivosť, ChSK-Mn);
- NEL-IR (nepolárne extrahovateľné látky).

Na základe záverov z uvedeného posudku možno konštatovať, že v roku 2022 nebolo preukázané znečistenie podzemných vôd významného charakteru. V rámci monitoringu došlo v monitorovacích vrtoch HG-3 a HG-4 k prekročeniu hodnotiacich kritérií v nasledovných ukazovateľoch:

- **sezónne zvýšenie teploty vody:** teplota vody je fyzikálny ukazovateľ, ktorý v danom prípade súvisel s vonkajšími klimatickými pomermi a nebol ovplyvnený ťažbou ložiska;
- **zvýšenie hodnoty zákalu** v referenčnom vrte HG-3 v 1 prípade.

Pri odberoch z hladiny vody došlo k miernemu prekročeniu limitu iba v 1 prípade, a to pri júnovom odbere, kedy bola zaznamenaná zvýšená hodnota zákalu. Tento limit je však platný pre pitnú vodu a z hľadiska vplyvu činnosti nemá podstatnú hodnotu.

Obr. 4 Situovanie monitorovacích vrtov



Legenda

⊙ odber vzorky vody z vrtu

▣ odber vzorky vody z otvorenej hladiny

LIKVIDÁCISA VYŤAŽENEJ ČASTI LOŽISKA V HRANICIACH DP SUČANY
HYDROGEOLOGICKÝ POSUDOK
PRÍLOHA č. 1
SITUÁCIA MONITOROVACIEHO SYSTÉMU

Minerálne a termálne vody a ich ochranné pásma

V záujmovom území sa zdroje minerálnych a termálnych vôd, resp. ich prirodzené výstupy nenachádzajú.

Ochranné pásmo pre prírodný zdroj minerálnej stolovej vody Fatra II, vrt BJ-2, BJ-4 je stanovené vyhláškou MZ SR č. 341/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Martine. Ochranné pásmo II. stupňa vedie vo východnej časti hranicou k.ú. Priekopa a Sučany, záujmové územie je situované mimo tohto ochranného pásma.

Vodohospodársky chránené územia

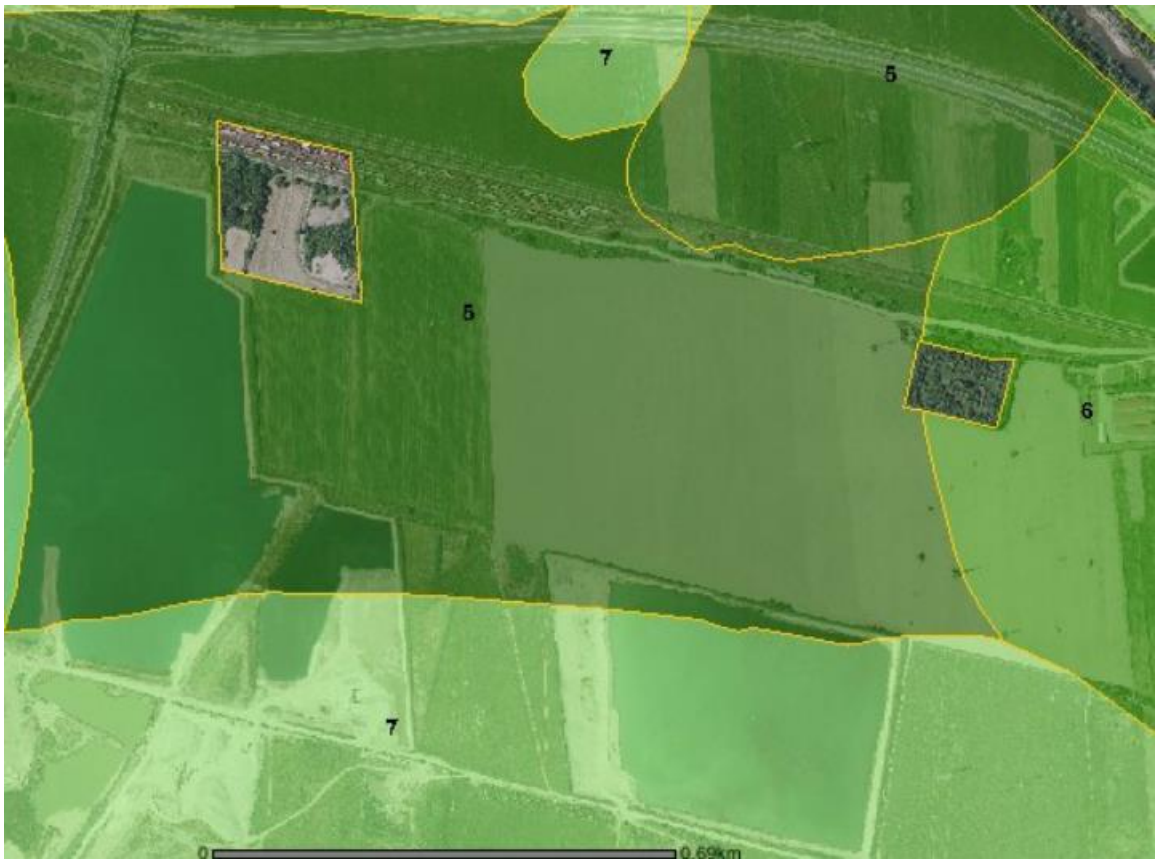
V riešenom území sa nenachádzajú žiadne vodohospodársky chránené územia v zmysle nariadenia vlády SR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti sú vodné útvary povrchových vôd pretekajúce územím klasifikované ako citlivé oblasti.

6.6 PÔDNE POMERY

V záujmovom území, resp. v jeho okolí sa vyskytujú prevažne fluvizeme typické, stredne ťažké. Jedná sa o piesočnaté až hlinitopiesočnaté pôdy, stredne až silno štrkovité (obsah štrku v povrchovom horizonte 25-50 %, hlbšie nad 50 %).

Obr. 5 Skupiny kvality poľnohospodárskej pôdy v záujmovom území



Zdroj: mapový portál VÚPOP

Z hľadiska bonity pôdy sa v území vyskytujú pôdy BPEJ 0706032, s triedou kvality 5 a BPEJ 0714065 s triedou kvality 7 (z 9 miestnej klasifikačnej stupnice). Nejedná sa teda o pôdy najvyššej kvality. Z hľadiska typologicko-produkčných kategórií poľnohospodárskej pôdy (Džatko a kol., 2001) sú pôdy v rámci ložiska zaradené do subtypu O5 - stredne produkčné orné pôdy.

6.7 FAUNA A FLÓRA

Flóra a vegetácia

Z fytogeografického hľadiska širšie záujmové územie patrí do oblasti západokarpatskej kveteny (*Carpaticum occidentale*), obvodu vnútrokarpatských kotlín (*Intracarpaticum*) a okresu Turčianska kotlina. Potenciálnu vegetáciu v tejto časti nivy Váhu predstavujú nížinné lužné lesy podzväzu Ulmenion Oberd. 1953, v priľahlej kotlinovej pahorkatine dubovo-hrabové lesy karpatské podzväzu *Carici pilosae-Carpinenion betuli J*. et M. Michalko ined.

Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia je výrazne pozmenený. Pôvodná vegetácia bola z rôznych dôvodov odstránená vplyvom poľnohospodárskej činnosti a nahradená sekundárnymi spoločenstvami – kultúrne plodiny, resp. ruderálnymi a antropogénne degradovanými rastlinnými spoločenstvami.

Pôvodné rastlinné spoločenstvá sa zachovali len ostrovčekovite a v súčasnosti plnia významné krajinno-ekologické a stabilizačné funkcie v krajine, je nevyhnutné ich zachovanie z hľadiska ekologickej stability územia.

Fauna

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, výraznou prevahou urbanizovanej zastavanej krajiny, je súčasná fauna čo sa týka diverzity chudobná. V širšom riešenom území sa uplatňujú druhy od nížinných až po horské druhy.

V území sa nachádza niekoľko vodných plôch s rôznym druhom využívania a plochy s rôznym stupňom sukcesie vegetácie (zdroj: odborné stanovisko Správy NP Veľká Fatra pod č. SNPVF-515-002/2023 zo dňa 20.11. 2023). V území sú registrované nasledovné biotopy:

Br1 Štrkové lavice bez vegetácie (na čerstvo navezených miestach)

Vo6 Mezo – až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou s plávajúcou a/slebo ponorenou vegetáciou (v plytších brehových partiách)

Lk10 Vegetácia vysokých ostríc
Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí
Kr8 Vŕbové kroviny stojatých vôd
Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (mimo vodných plôch, na okrajových navážkach, silne ruderálny)

V danom území bol zároveň zistený výskyt vtákov, ktorého zoznam je uvedený v prílohovej časti tohto oznámenia o zmene v zmysle vyššie uvedeného odborného stanoviska. Okrem zoznamu vtákov boli zaznamenané výskyty druhov ako vydra riečna (*Lutra lutra*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), ropucha bradavičnatá (*Bufo Bufo*)

- agrocenózy
- nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie (parky, kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu, záhrady),
- ľudských sídel (budovy, parky, záhrady, ruderálne spoločenstvá).

Faunu riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel. Do riešenej lokality zasahujú druhy viazané na poľnohospodársku kultúrnu krajinu. K najbežnejším

druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, vrabec domový a žltochvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce.

6.8 KRAJINA

Štruktúra krajiny a využitie územia

Riešené územia má antropogénny charakter s prevahou poľnohospodárskej krajiny. V širšom území, sa tu zachovali prvky prírodného resp. poloprírodného charakteru. Okolité sídla predstavujú krajinu vidieckeho typu. Smerom do pohoria prechádza do horskej krajiny s lesným hospodárstvom a turisticko-rekreačnou funkciou.

V súčasnej krajinnej štruktúre sledovaného územia vystupujú nasledovné prvky:

- orná pôda
- trvalé trávne porasty
- nelesná stromová a krovitá zeleň, líniová zeleň
- vodné plochy a vodné toky
- intravilán miest a obcí
- lužné lesy pozdĺž Váhu.

V danom type krajiny predstavujú najvýznamnejšie prvky prírodnej krajiny vodné a mokraďné ekosystémy naviazané predovšetkým na vodný tok a na vodné plochy po bývalej ťažbe štrkov a zvyšky pôvodných lesných spoločenstiev - lužné lesy v blízkosti vodných tokov.

Scenéria

Širšie okolie lokality tvoria panorámy pohorí Malej a Veľkej Fatry, ktoré kontrastujú s mierne zvlneným reliéfom Turčianskej kotliny.

Stabilita krajiny

Pojem stabilita, resp. častejšie používaný pojem únosnosť krajiny nie je exaktne a jednoznačne stanovený. Možno ju chápať ako určitý prah, teda hranicu, za ktorou sa prijateľné zmeny v krajine menia na neprijateľné, ale možno ju chápať tiež ako prijateľné množstvo zmien v krajine, t.j. ako únosné zaťaženie krajiny, alebo tiež ako kapacitu únosnosti, t.j. rozsah, v ktorom je zaťaženie krajiny prijateľné.

Stupeň ekologickej stability územia možno vyjadriť plošným pomerom medzi prirodzenými, poloprirodzenými až antropogénnymi prvkami v sledovanom území. Koeficient ekologickej stability odráža vzájomný pomer negatívnych a pozitívnych krajinných prvkov v území. Za pozitívne krajinné prvky považujeme ekosystémy zodpovedajúce prírodným a poloprírodným podmienkam, a to lesné porasty, trvalé trávne porasty - lúky a pasienky, prirodzené vodné toky, plochy verejnej zelene a pod. K negatívnym krajinným prvkom sa radia umelo vytvorené, prípadne pozmenené plochy a objekty ako sú orná pôda, ťažobné priestory, zastavané územia, poľnohospodárske objekty, skládky a pod. Z ekologického hľadiska za najkvalitnejšiu štruktúru, t.j. s najväčšou ekologickou stabilitou, považujeme územia slabo zasiahnuté antropogénnou činnosťou, t.j. územia, ktoré majú najväčší podiel prvkov s vysokou hodnotou krajinno-ekologickej významnosti - brehové porasty vodného toku a priľahlých mokradí.

Z hľadiska relatívneho vyjadrenie ekologickej stability podľa prvkov súčasnej krajinnej štruktúry možno predmetné územie charakterizovať ako ekologicky nestabilné. Ekologická kvalita priestorovej štruktúry

krajiny je nepriaznivá predovšetkým vzhľadom na jej intenzívne poľnohospodárske a priemyselné využitie.

6.9 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Územná ochrana prírody

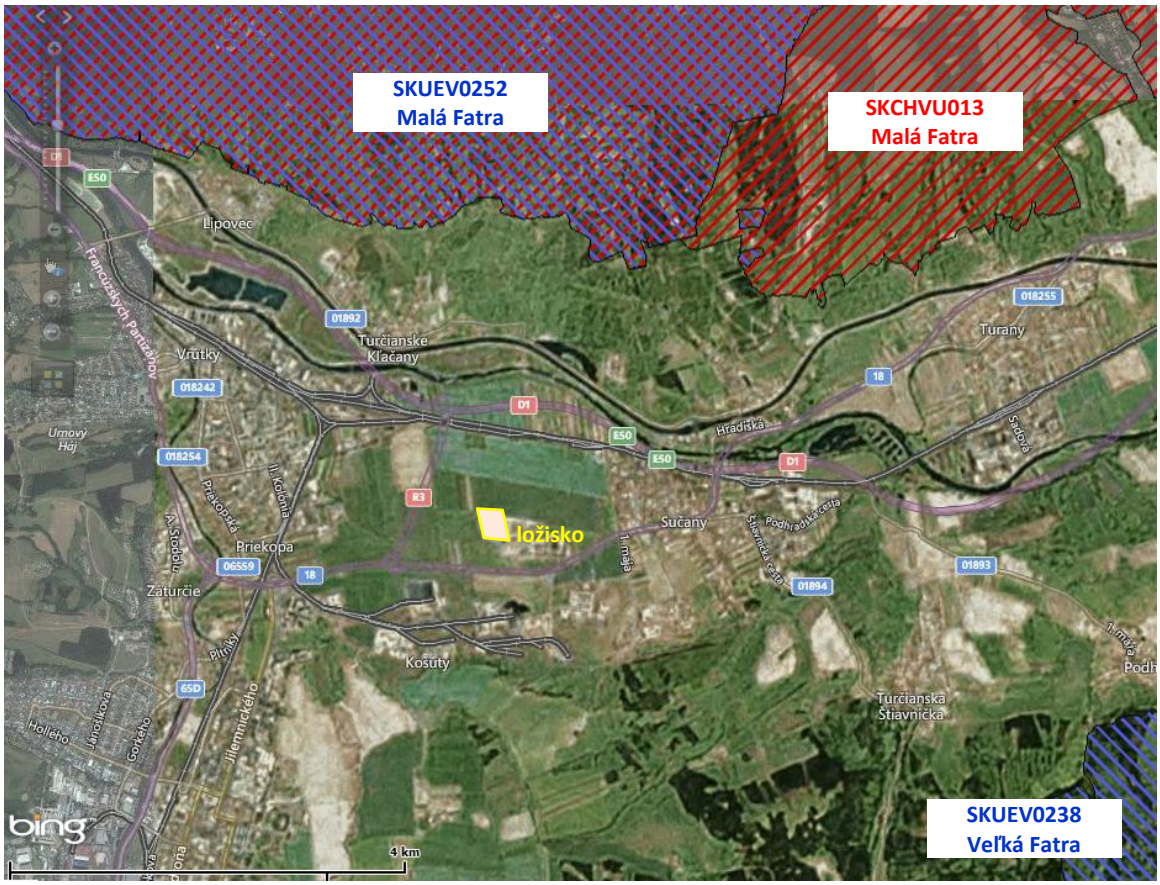
Územnou ochranou prírody sa v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny rozumie osobitná ochrana prírody a krajiny v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni ochrany. Posudzovaná lokalita a ani bližšie okolie sa nenachádza v žiadnom chránenom území ani jeho ochrannom pásme. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. tu **platí 1. stupeň ochrany**.

Severne od lokality sa nachádza NP Malá Fatra, pričom jeho ochranné pásmo prechádza korytom rieky Váh (900 m). Maloplošné chránené územia sú situované v zóne susedných pohorí, mimo rovinatého územia nivy.

Natura 2000

V okolí lokality sa nenachádzajú žiadne chránené územia sústavy Natura 2000. Najbližšie územie - územie európskeho významu SKUEV0252 Malá Fatra sa nachádza cca 2,6 km severne od lokality (obr.6).

Obr. 6 Územia sústavy Natura 2000 lokalizované v širšom území



chránené vtáčie územia

územia európskeho významu

Druhová ochrana prírody

V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov.

Priamo v riešenom území sa nevyskytujú biotopy flóry a fauny významné z hľadiska zachovania biotickej, habitatovej, krajinnej diverzity a heterogenity, teda takých, v ktorých sa vyskytujú chránené, vzácne a ohrozené taxóny, biotopy ohrozených a vzácnych druhov nižších rastlín, stanovištia vzácnych a ohrozených rastlinných spoločenstiev, lokality s výskytom druhov a spoločenstiev na hranici alebo mimo územia svojho súvislejšieho areálu a lokality s výskytom ekologicky alebo inak (vývojovo, taxonomicky) významných druhov a spoločenstiev organizmov. Hodnotenie výskytu chránených druhov je vzhľadom na charakter využitia územia irelevantný.

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Najbližší významný prvok ÚSES tvorí nadregionálny hydrický biokoridor rieky Váh vzdialený cca 900 m SV od posudzovanej lokality. Iné prvky ÚSES sa v blízkosti posudzovanej stavby nenachádzajú.

6.10 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Obyvateľstvo

Lokalita ZNČ sa nachádza v k.ú. obce Sučany, v okrese Martin. V Sučanoch žije podľa údajov ŠÚ SR 4 766 obyvateľov (r. 2020).

Na celkový populačný vývoj dotknutého územia, jeho rozsah a štruktúru obyvateľstva v uplynulých desaťročiach okrem prirodzeného prírastku výraznou mierou pôsobila migrácia obyvateľstva. V dôsledku toho narastal počet obyvateľov v blízkom mestskom sídle Martin, čo úzko súviselo s rozvojom bytovej výstavby v meste, ako aj s rozvojom hospodárskej základne a vo viacerých obciach bol zaznamenávaný jeho úbytok. Po roku 1990 sa postupne nárast počtu obyvateľov v mestskom sídle spomaľuje a objavoval sa a je zaznamenávaný i naďalej jeho mierny pokles.

Vývoj počtu obyvateľov v dotknutom sídle Sučany v danom období potvrdzuje vyššie uvedené, kde po rokoch mierneho úbytku celkového počtu obyvateľov a stagnácie nasledovali roky s náznakmi stabilizácie v podobe miernych prírastkov celkového počtu obyvateľov.

Tab. 5 Vývoj počtu obyvateľov

Územie	Počet obyvateľov v roku									
	1970	**1991**	**1995**	**2000**	**2001**	**2008**	**2011**	**2014**	**2016**	**2020**
Sučany	4 547	4 502	4 419	4 613	4 604	4 690	4 673	4 661	4 681	4766

Zdroj: Sčítanie ľudu, domov a bytov v okrese Martin. OO ŠÚ SR v Martine, r. 1992, 2001, 2011. Bilancia pohybu obyvateľstva v SR podľa obcí. ŠÚ SR Bratislava 1999, 2000. www.statistics.sk

Zamestnanosť

Podmienky zamestnanosti obyvateľov širšieho okolia vytvára najmä okresné mesto Martin, kde pracuje prevažná časť ekonomicky aktívnej časti obyvateľstva. Čiastočné podmienky zamestnanosti vytvára i obec Sučany. V úrovni ekonomickej aktivity sa výrazne prejavujú väzby na hospodársku základňu

ďalších miest, najmä Žiliny a Vrútok. Obyvatelia riešeného územia sú zamestnaní predovšetkým v priemysle, službách a čiastočne aj v poľnohospodárstve.

Transformácia ekonomiky mala negatívny dopad na osídlenie v študovanom regióne. Charakterizoval ju úbytok pracovných príležitostí a výrazná migrácia obyvateľstva mimo okres i región. Investície v regióne Turca a Žiliny v posledných rokoch priaznivo ovplyvnili vývoj zamestnanosti aj v okrese Martin. Pretrvávajúca hospodárska a finančná kríza ovplyvnila dianie aj v riešenom území, čo sa prejavilo i vo vývoji nezamestnanosti. Zatiaľ čo miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Martin v auguste 2008 predstavovala 4,78 % (pred krízou), v auguste 2012 to bolo 9,27 % a za august 2013 to bolo až 11,11 % a za december 2016 predstavovala 4,71 %, čo v porovnaní z predchádzajúcimi rokmi, je výrazné zlepšenie a zodpovedá stavu v roku 2008 (pred krízou). V období do roku 2020 sa predpokladal mierny pokles počtu uchádzačov o zamestnanie. V roku 2020 prepukla pandémia COVID19 a očakával sa prudší rast nezamestnanosti. Údaje z januára 2023 ukazujú, že miera nezamestnanosti je na úrovni 3,15%, pričom v januári roku 2021 miera nezamestnanosti dosahovala hodnotu 6%.

Sídla

Sučany ležia v dolnej časti Turčianskej kotliny, cca 4 km od Martina, na oboch brehoch Váhu, na južnom úpätí krivánskej časti Malej Fatry. I. písomná zmienka o obci je z roku 1258.

V súčasnosti sú Sučany sídlom lokálneho, niektorých smeroch regionálneho významu (priemysel). Zabezpečuje základné vybavenie v oblasti sociálnych, zdravotníckych a školských potrieb svojich obyvateľov. V komerčnej vybavenosti ponúka obec aj vyššie služby. Obec susedí s okresným mestom Martin, ktoré pôsobí polarizačne na okolité obce, resp. celý región.

Sučany sú rozvojovým sídlom v rámci suburbárneho pásma tvoreného sídlami Martin-Vrútky-Sučany-Turany, tvoriaceho hospodársko-sídelnú aglomeráciu dolného Turca s možnou charakteristikou ako obytného satelitu mesta Martin s predpokladmi rozvoja obytnej a priemyselno-výrobnej funkcie.

Priemysel a služby

Vzhľadom na veľkosť obce je na jej katastrálnom území pomerne rozvinutá hospodárska základňa. Tradíciu v území mala najmä výroba stavebných prefabrikátov, ťažba tehliarskej suroviny, ťažba štrkov, skladové hospodárstvo a iné.

Hospodárske prevádzky priemyslu, výroby, skladového hospodárstva sú situované jednak v území priemyselného parku Martin východ, jednak v bývalých hospodárskych dvoroch zaniknutých podnikov a časť ich vyvíja činnosť i v zastavanom území obce.

Z najväčších prevádzok sú to PREFA invest, a.s. s výrobou stavebných prefabrikátov, so štrkovňou a zámočníckymi dielňami, Slovenské elektrárne, Hranipex, MAR Sk s.r.o, ZWL Slovakia, MARO s.r.o Sučany, Kraussmaffei s.r.o Sučany, Biorafinéria SK a.s., Volkswagen Slovakia a.s.

V spektre hospodárskej základne na území katastra obce má osobitné postavenie Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, v priestoroch ktorého sa nachádzajú dielne - drevárska a strojárska.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Pôvodne nosná poľnohospodárska funkcia v území sa v súvislosti s rozširovaním plôch priemyslu a služieb postupne oslabuje. Poľnohospodárska výroba v obci je reprezentovaná areálom bývalého poľnohospodárskeho družstva - Agromajetok Sučany. s.r.o.

Lesohospodárske aktivity do riešeného územia nezasahujú.

Železničná doprava

Severne od lokality prechádza hlavná železničná trať Bratislava - Žilina - Košice.

Cestná doprava

Cestné spojenie lokality s okolím je zabezpečované cestou I/18. Hlavnou dopravnou tepnou územia sa stala diaľnica D1, ktorá je súčasťou západo-východného prepojenia Slovenska. Na diaľnicu je územie napojené prostredníctvom privádzača Martin.

Rekreácia a cestovný ruch

V najbližšom okolí sa aktivity cestovného ruchu a rekreácie nevyskytujú. V rámci aglomerácie mesta sa nachádza stredisko horského turizmu, turistiky a zimných športov (Martinské hole). Všetky zariadenia a záujmové (cieľové) územia rekreácie a cestovného ruchu sa nachádzajú v západnej a južnej časti k.ú. mesta, respektíve priamo v meste, a teda sú situované mimo posudzovanej lokality a jej bezprostredného okolia.

V okolí posudzovanej lokalite sa zariadenia cestovného ruchu nenachádzajú.

Kultúrnohistorické hodnoty územia

V okolí navrhovanej činnosti sa nevyskytujú žiadne kultúrno-historické pamiatky a nie sú známe archeologické lokality.

Zdravotný stav obyvateľstva a celková kvalita životného prostredia pre človeka

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení. Podľa ŠÚ SR priemerná stredná dĺžka života pri narodení v okrese Martin v rokoch 2015 - 2019 bola u mužov 74,22 a žien 81,65. rokov. Priemerná dĺžka pri narodení mierne vzrástla u oboch pohlaví. Vidieť pomerne vysoký rozdiel medzi výškou dožitia sa u mužov a u žien (cca 7,43 roka v prospech žien). Pre demografický vývoj v SR je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti aj v oblastiach s doteraz priaznivou natalitou. Platí to aj pre Žilinský kraj i okres Martin. V roku 2019 sa narodilo v Sučanoch 40 detí.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. V sídle Sučany roku 2019 zomrelo 40 obyvateľov. Hrubá miera úmrtnosti bola za rok 2019 bola 8,489 promile.

Úmrtnosť podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v Žilinskom kraji i v okrese Martin a jeho sídlach dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca a nádorové ochorenia. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok 95 percent všetkých úmrtí. Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám.

V roku 2019 zomrelo v okrese Martin celkom 1048 obyvateľov, z toho v dôsledku nádorových ochorení 277 obyvateľov (26,43 % z celkových úmrtí), v dôsledku chorôb obehovej sústavy 483 (46,09) obyvateľov, v dôsledku chorôb dýchacej sústavy 105 (10,02 %) a v dôsledku chorôb tráviacej sústavy 48 (4,58 %) obyvateľov, V dôsledku vonkajších zavinení zomrelo 52 (4,96 %) obyvateľov. Uvedená úmrtnosť na vybrané ukazovatele predstavovala v r. 2019 v okrese Martin spolu cca 92,08 % zo všetkých úmrtí. Zostávajúce percentá úmrtí pripadá na iné diagnózy V rámci SR je už dlhodobo zaznamenaný vzostup

alergických ochorení (zdroj: Počet zomretých na najčastejšie príčiny smrti podľa územia trvalého bydliska. www.statistics.sk, Demografia).

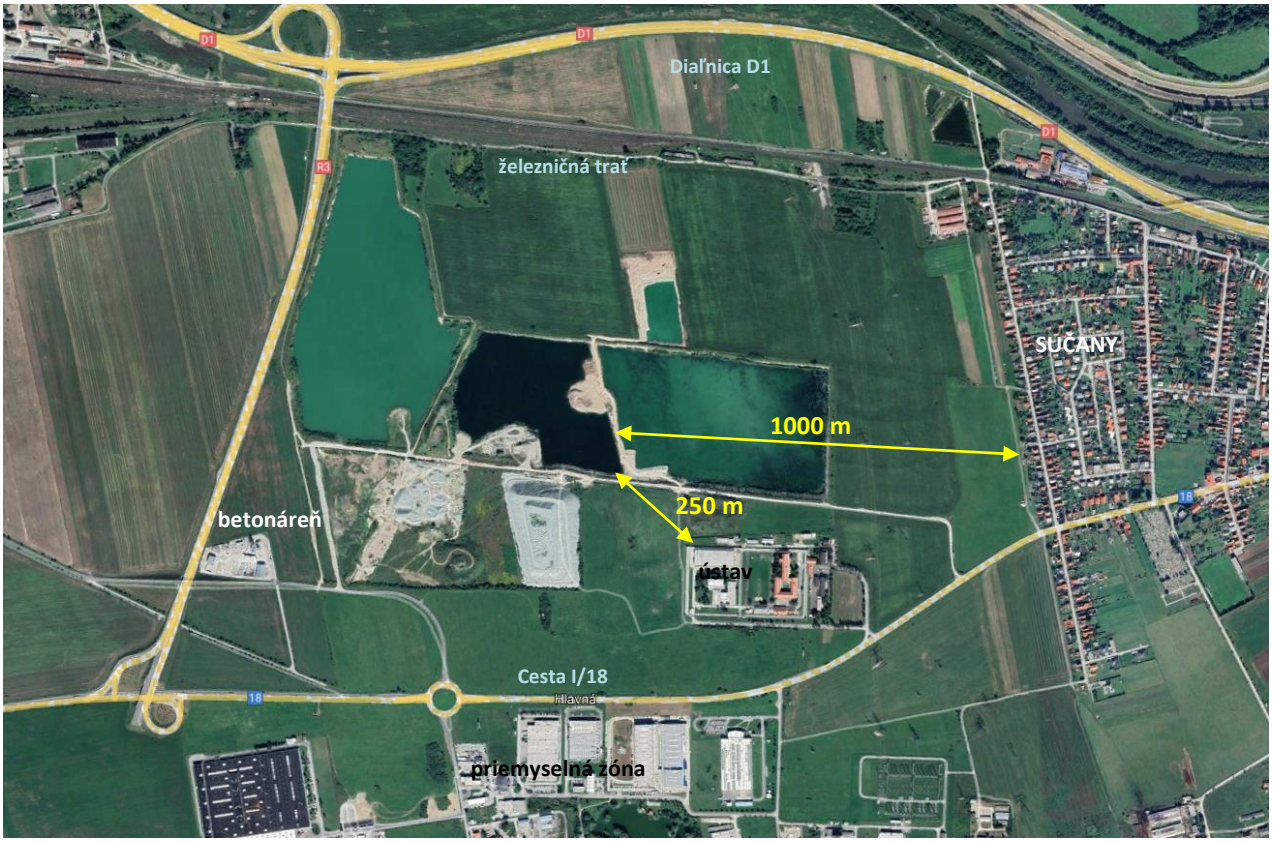
Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je pomerne zložité, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.

IV. VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA VRÁTANE KUMULATÍVNYCH A SYNERGICKÝCH

1 VPLYVY NA OBYVATEĽSTVO

Navrhovaná činnosť je umiestnená v existujúceho ložiska Sučany, v časti Malé Diele, pričom priestor likvidácie časti ložiska je vzdialený cca 1000 m od najbližšieho obytného územia obce Sučany, ktorá je východne od lokality. Od okraja areálu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany je predmetná časť lomu vzdialená cca 250 m (obr. 6). Aktívna časť ložiska sa momentálne nachádza v severnej časti v neďaleko železničnej trate.

Obr. 7 Poloha obytného územia vo vzťahu k navrhovanej činnosti



Hodnotenie zdravotných rizík

Z hľadiska zdravotných rizík je vzhľadom na charakter činnosti vo vzťahu k obyvateľstvu relevantné posudzovať predovšetkým vplyv hluku a znečistenia ovzdušia.

Vlastné likvidačné práce budú realizované vo vyčlenenej časti ložiska, ktorá je od trvalého bývania v obci Sučany v dostatočnej vzdialenosti. Vo vzťahu k areálu „Ústavu“ práce sa budú vykonávať počas dennej doby a preto vplyv na tento areál bude akceptovateľný. Preprava materiálu je možná dvomi trasami, t.j. aj mimo kontaktu s areálu „Ústavu“.

Kritériom pre posudzovanie účinkov hluku je vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z.z., ktorá vo vonkajšom priestore v obytnom území kategórie II. stanovuje najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku pre hluk z iných zdrojov 50 dB pre deň a večer a 45 dB pre noc. Nočná hladina hluku, ktoré je v tomto prípade pre zdravie obyvateľstva rozhodujúca, nebude činnosťou likvidácie lomu ovplyvnená.

Samotné technické práce budú vykonávané etapovite. Svojím charakterom sa nebudú líšiť od súčasne vykonávanej činnosti v priestore ložiska.

Čo sa týka znečisťovania ovzdušia, navrhovaná činnosť neovplyvní výrazne pomery dotknutého územia z hľadiska hygieny ovzdušia. Určujúcou znečisťujúcou látkou vznikajúcou pri navážaní materiálov a ich formovaní do vrstiev je prach (tuhé znečisťujúce látky). V súčasnosti sa pozornosť upriamuje na zohľadnenie veľkosti častíc, ktorá je rozhodujúcou pre prienik a depozíciu v dýchacej sústave. Rozlišuje sa frakcia PM10 do 10 µm, ktorá preniká pod hrtan do spodných dýchacích ciest a frakcia PM2,5 s aerodynamickým priemerom do 2,5 µm prenikajúca až do pľúcnych alveol. Konverzný faktor prevodu na PM10 je podľa US EPA 0,5-0,6. Povolené koncentrácie PM10 stanovuje vyhláška MŽP SR č. 250/2023 Z.z. o kvalite ovzdušia v hodnotách 50 µm/m3 pre priemerované obdobie 24 hod a 40 µm/m^3 pre ročný priemer. Vzhľadom na prirodzenú vlhkosť stavebných odpadov pochádzajúcich prevažne z výkopových prác, významný vplyv samotného ukladania materiálov nepredpokladáme. Vhodné bude zabezpečiť čo najskôr rozhrnutie materiálu do požadovaného tvaru.

Čiastočným problémom znečisťovania ovzdušia tuhými látkami môže byť sekundárna prašnosť, vznikajúca pohybom vozidiel a iných mechanizmov v rámci lomu, predovšetkým v dlhšie trvajúcich bezzrážkových obdobiach. Veľkosť tohto vplyvu je determinovaná granulometriou prachu, rýchlosťou vetra, vlhkosťou, tlakom. Podľa súčasných poznatkov k unášaniu prachových častíc dochádza pri rýchlostiach vetra nad 5 m/s. Tento vplyv sa prejaví významnejšie iba v hraniciach ložiska a v najbližšom okolí, čo možno zmierniť kropením komunikácii počas suchého obdobia. Z vyhodnotenia vyplýva, že likvidácia časti ložiska lomu Sučany – Malé Diele v samotnom priestore ložiska nebude predstavovať pre obyvateľstvo dotknutej obce ani okolia zdravotné riziko.

2 VPLYVY NA PRÍRODNÉ PROSTREDIE

2.1 RELIÉF A HORNINOVÉ PROSTREDIE

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k zahladeniu ťažobnej činnosti v otvorenom jamovom ložisku. Súčasne, s využitím ťažobných materiálov (odpadov po ťažbe) na povrchovú rekultiváciu, certifikovaných stavebných recyklátov a v súvislosti s uložením prebytočných materiálov z výstavby vo forme inertných odpadov, nebude potrebné vytvárať pre tieto účely nové skládky a zariadenia. Obidva tieto faktory možno považovať za pozitívny vplyv na reliéf územia.

2.2 VPLYVY NA POVRCHOVÚ A PODZEMNÚ VODU

Posudzované ložisko nie je v priamom kontakte s povrchovými tokmi. Rieka Váh preteká cca 900 m severne od štrkovne. Ovplyvnenie režimu alebo kvality vody v rieke v dôsledku likvidácie a rekultivácie lomu možno vylúčiť.

Na zavážanie ložiska štrkopieskov budú použité výlučne nekontaminované inertné materiály pochádzajúce t ťažby, resp. z výstavby v regióne. Znečistenie podzemných vôd výluhmi týchto materiálov možno vylúčiť.

Technológia zavážania ložiska je navrhnutá tak, aby priamo do vodného prostredia nebola umiestnená stavebná suť obsahujúca betón, tehly a obdobný stavebný odpad, ktorého výluh by mohol zvýšiť pH a negatívne ovplyvniť aj ďalšie charakteristiky podzemnej vody. Na zasypanie zatopenej časti ložiska a vrstvy minimálne 0,8 m nad hladinu vody bude použitá výlučne nekontaminovaná zemina a kamenivo pochádzajúca z výkopových prác v neznečistenom území.

Činnosť je potrebné zabezpečiť tak, aby nedošlo k navezeniu iných materiálov, ktoré nie sú v pláne likvidácie lomu určené.

Rizikom znečistenia podzemných vôd počas rekultivačných prác je únik ropných látok pri prípadnej havárii vozidiel a mechanizmov v rámci rekultivovanej plochy. Priamy únik znečisťujúcich látok na otvorenú hladinu vody sa vzhľadom na technológiu zavážania štrkovne nepredpokladá. Uvedené riziko sa bude postupne znižovať navážením vrstiev zemín s nižšou priepustnosťou nad hladinou podzemnej vody. Na potenciálne havarijné úniky škodlivých látok bude potrebné vypracovať havarijný plán a zabezpečiť poučenie zamestnancov.

2.3 VPLYVY NA OVZDUŠIE

Za významnejší vplyv na ovzdušie možno považovať sekundárnu prašnosť vznikajúcu pohybom vozidiel a iných mechanizmov v rámci ložiska a prístupových komunikáciách v dlhšie trvajúcich bezzrážkových obdobiach. Práce budú vykonávane kampaňovito a ich intenzita nebude taká, aby trvalo znižovala kvalitu ovzdušia v okolí.

2.4 PÔDA

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná v rámci existujúceho priestoru štrkoviska, bez nárokov na záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov.

Likvidačné práce sa môžu vykonávať len na pozemkoch, na ktoré je vydané územné rozhodnutie, a ktoré sú vedené v druhu pozemku ostatné plochy. Po ukončení likvidačných prác podľa tohto Plánu likvidácie ložiska bude vykonaná rekultivácia územia navezením a rozprestretím podorničných vrstiev v priemernej hrúbke 0,3 m v množstve 29 100 m^3 na vzniknutú plochu s výškou 0,3 m pod okolitý terén (zasypanú vyťaženú strednú ťažobnú jamu) vzhľadom k druhu pozemkov (ostatné plochy) a k budúcemu využitiu pozemkov v súlade s Územným plánom obce Sučany (plocha výroby).

2.5 FAUNA A FLÓRA

Po ukončení činnosti vznikol v území postupom času vodný biotop všeobecne vhodný ako reprodukčné a domovské teritórium pre „vodné“ druhy živočíchov. V pobrežných častiach sa vytvára potenciál pre rozvoj mokraďových biotopov jazerného typu. Vodný biotop láka vodné druhy vtákov, v pobrežnej zóne vzniknú podmienky pre osídlenie napr. trstinovými spoločenstvami, obojživelníkmi a ďalšími pri vode žijúcimi a na vodu viazanými živočíchmi. Z uvedených dôvodov podal navrhovateľ žiadosť na zásah do mokrade jej zasypaním podľa PLL. Na základe tejto žiadosti OÚ Žilina OSŽP Odd. ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja vydal súhlas v zmysle §6 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov pod č. OU-ZA-OSZP1-2023/046546-007 zo dňa 13.12. 2023 na zmenu stavu mokrade jej zasypaním podľa plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele rok 2023, na parcelách C- KN 3203/72, 3203/73, 3203/86, 3203/87, 3203/88, 3203/89 a 3203/90 k.ú. Sučany s nasledovnými podmienkami:

- Zasypávanie vodnej plochy vhodným materiálom bude realizované v časovom období mimo mesiacov apríl – júl, kedy prebieha hniezdenie vtákov a rozmnožovanie obojživelníkov, a hrozí ich zranenie alebo usmrtenie,
- V mesiacoch apríl – júl bude možné umiestňovať zásypový materiál len na breh medzi stredné a východné jazero,
- Na zasypávanie bude použitý iba inertný materiál neohrozujúci kvalitu podzemných vôd.
- Vytvorenie predelu a ostrovov na západnom jazere bude realizované v čo najkratšom čase, najneskôr do konca roka 2025. Tieto práce vykonávať taktiež mimo obdobie apríl – júl. Vytvorená plocha bude ponechaná dlhodobo pre výskyt chránených druhov živočíchov a ako

náhradná lokalita pre chránené druhy z okolitých plôch, ktoré budú určené na zaspanie, rekultiváciu, prípadne zastavanie.

- Západne od jazera určeného na rekreáciu bude zrealizovaná výsadba, pri ktorej budú použité autochtónne (pôvodné) nealergénne druhy drevín.

Pri dodržiavaní uvedených podmienok je možné minimalizovať negatívne dopady na faunu a flóru riešeného územia.

2.6 VPLYVY NA KRAJINU

Ťažba štrkopieskov môže dočasne negatívne ovplyvňovať vzhľad a scenériu krajiny. Počas ťažby vznikla v pôvodne rovinatom území otvorená vodná plocha. Po ukončení ťažby bude plocha zrekultivovaná podľa určenia v územnom pláne obce, t.j. pre plochy výroby, čím sa v budúcnosti výrazne zmení scenérie a funkčné využitie celého územia

3 VPLYVY NA URBÁNNY KOMPLEX A VYUŽÍVANIE ZEME

Z hľadiska rozvoja priemyselných aktivít možno v prípade navrhovaných zmien hovoriť o priamom pozitívnom vplyve na priemysel, s následnou väzbou na rozvoj služieb, nakoľko rekultivácia časti ložiska je cielená pre budúce využitie v súlade s ÚPN obce Sučany pre plochy výroby a nebude zabratá ďalšia poľnohospodárska pôda.

Iné prvky urbánneho komplexu nebudú realizáciou zmeny navrhovanej činnosti negatívne dotknuté.

4 VPLYVY NA KULTÚRU A PAMIATKY

Zmena navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na kultúru a pamiatky.

5 ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Navrhovaná zmena činnosti je umiestnená v rámci stanoveného dobývacieho priestoru a nezasahuje do žiadnych veľkoplošných ani maloplošných chránených území. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu platí 1. stupeň ochrany.

Rovnako územie nie je súčasťou chránených vtáčích území a území európskeho významu, teda lokalít zaradených do sústavy chránených území Natura 2000.

Z pohľadu ochrany vôd územie nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti ani ochranných pásiem zdrojov vôd.

V. VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE (NETECHNICKÉ ZHRNUTIE)

1 NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele

2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A JEJ ZMENÁCH

Predmetom zmeny činnosti je likvidácia vyťaženej časti ložiska nevyhradeného ložiska štrkopieskov Sučany - Malé Diele. Povinnosťou navrhovateľa je v zmysle §5 nariadenia vlády SR č.520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov, po ukončení dobývania ložiska vypracovať plán likvidácie ložiska, pričom likvidáciou ložiska sa sleduje zahladenie následkov dobývania a navrátenie územia na ďalšie využívanie.

Sumárne množstvo zásypových materiálov potrebných na plánovanú likvidáciu vyťaženej časti ložiska je **742 000 m^3** (priemerná hrúbka 7,8 m, do výšky 0,3 m pod okolitý terén), z toho:

402 500 m^3 – 1. vrstva v priemernej hrúbke 4,3 m, do výšky minimálne 0,8 m nad hladinu odkrytých podzemných vôd,

339 500 m^3 – 2. vrstva v priemernej hrúbke 3,5 m, od plochy vytvorenej 1. vrstvou do výšky 0,3 m pod okolitý terén

29 100 m^3 - podorničné vrstvy (priemerná hrúbka 0,3 m) na vrchnú rekultiváciu zasypanej plochy a vyrovnanie s okolitým terénom.

Zmenou navrhovanej činnosti sú dotknuté tieto orgány:

Dotknutá obec

- Sučany

Dotknutý samosprávny kraj

- Žilinský samosprávny kraj

Dotknuté orgány

- Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Martine

Povoľujúci orgán

- Obvodný banský úrad Banská Bystrica

Rezortný orgán

- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

3 ÚZEMIE DOTKNUTÉ ZMENAMI ČINNOSTI

Zmena navrhovanej činnosti (ZNČ) v rámci ložiska štrkopieskov Sučany sa nachádza v západnej časti katastrálneho územia Sučany, cca 1000 m od západného okraja intravilánu obce, v rovinnom území obmedzenom z juhu cestou I/18, zo severu železničnou traťou a diaľnicou D1 a zo západu diaľničným privádzačom Martin. Juhovýchodne, vo vzdialenosti cca 250 m sa nachádza izolovaný areál Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany.

4 ÚZEMNÉ PODMIENKY

Ložisko štrkopieskov Sučany sa nachádza v rovinnom území ľavobrežnej poriečnej nivy Váhu, v nadmorskej výške okolo 384 m.

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú kvartérne fluviálne sedimenty Váhu, tvorené piesčitými štrkmi s povrchovou vrstvou hlín a podložné flyšové sedimenty centrálnokarpatského paleogénu, s prevahou ílovcov nad pieskovcami. Vrchná časť komplexu v podloží kvartéru je silno zvetraná, vo forme sivých plastických ílov.

Riešené územie predstavuje rovinatý reliéf vážskej nivy bez prejavov geodynamických javov charakteru zosúvania. Z geodynamických javov sa v okolitom území uplatňujú najmä procesy veternej erózie ornej pôdy.

Klimaticky patrí územie do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsku M5, mierne teplého, vlhkého, s chladnou až studenou zimou, kotlinového typu. Najteplejším mesiacom je júl (17,4 ^{0}C), najchladnejším január (-2,9 ^{0}C). V území padne priemerne 750 mm zrážok ročne. V prúdení vzduchu prevládajú severojužné vetry. V mieste ložiska môže byť v prízemných častiach atmosféry prúdenie modifikované v dôsledku pretiahnutého tvaru údolia Váhu, ktoré je obklopené horskými masívmi v smere východ západ.

Územie patrí do povodia rieky Váh. Prirodzený režim Váhu je silno ovplyvňovaný systémom vodných nádrží na hornom toku Váhu. Súbežne s riekou Váh je vybudovaný Krpeliansky kanál.

Kolektor podzemných vôd v záujmovom území tvoria kvartérne náplavy poriečnej nivy rieky Váh, ktoré sú charakterizované vysokým stupňom zvodnenia. Podzemná voda sa nachádza v hĺbke 3,5 - 5,5 m. Priepustnosť štrkov sa najčastejšie pohybuje v rozmedzí rádov koeficienta filtrácie k_f 10^{-3} - 10^{-4} m/s. Predkvartérne podložie centrálno-karpatského paleogénu možno hodnotiť ako hydrogeologický izolátor.

Režim podzemných vôd je ovplyvňovaný tokom Váhu, s ktorým sú podzemné vody v hydraulickej spojitosti. Kolísanie hladiny podzemnej vody ovplyvňujú klimatické pomery a hydrologické stavy rieky. V režime podzemných vôd sa prejavuje prevažne drenážny účinok rieky Váh. Generálny smer prúdenia je JV - SZ.

Väčšiny pozemkov, na ktorých bude ZNČ realizované sú v súčasnosti tvorené ostatnou plochou s trvalým vyňatím z poľnohospodárskej pôdy.

Pozemky p.č. **3203/71, 3203/225**, vedené na LV č.3809, pozemok p.č **3203/37**, vedená na LV č.2401, pozemok p.č. **3203/36**, bez založeného LV a pozemky p.č. **3203/76, 3203/75**, vedené na LV č.4702 sú stále vedené v druhu pozemku: orná pôda a nie sú uvedené v územnom rozhodnutí o využití územia. Parcely p.č. **3203/83**, vedená na LV č.3043 a **3203/78,** vedená na LV č.3083 sú vedená v druhu pozemku orná pôda a sú uvedené v územnom rozhodnutí o využití územia. Uvedené pozemky bude potrebné zosúladiť zo skutočným stavom v druhu pozemku a zaradiť ich do územného rozhodnutia.

Faunu riešeného územia tvoria prevažne druhy viazané na vodné plochy a priľahlé lokality. Jedná sa o vtáky, obojživelníky a cicavce využívané územie pre rozmnožovanie, výchovu mláďat, ako aj migráciu či zimovanie.

Navrhovaná zmena činnosti nezasahuje do žiadnych veľkoplošných ani maloplošných chránených území. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu platí 1. stupeň ochrany.

Rovnako územie nie je súčasťou chránených vtáčích území a území európskeho významu, teda lokalít zaradených do systému Natury 2000.

Z pohľadu ochrany vôd územie nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti ani ochranných pásiem zdrojov vôd.

Stavba nezasahuje do žiadneho z prvkov ÚSES, v okolí posudzovanej lokality sa nachádza iba nadregionálny biokoridor rieka Váh.

5 SUMARIZÁCIA VPLYVOV STAVBY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

Vplyvy posudzovanej činnosti sú spojené jednak s manipulačnými prácami na ložisku a jednak s prepravou materiálu na likvidáciu časti ložiska. Ich negatívnymi prejavmi sú tvorba hluku a zvýšená prašnosť.

Vplyvy na obyvateľstvo sa v súvislosti s realizáciou ZNČ nezmenia. Negatívne vplyvy činnosti v ťažobnom priestore na obytné územia zmierňuje pomerne veľká vzdialenosť - východná časť ložiska sa nachádza vo vzdialenosti 1000 m od okraja obce Sučany a 250 m od oplotenia nápravno-výchovného zariadenia pre mladistvých.

Na základe vyššie uvedených vzdialeností možno konštatovať, že práce na likvidácii časti ložiska budú pod limitnú hodnotu 50 dB počas dennej doby. Nočná hladina hluku nie je prevádzkou ložiska ovplyvnená.

Z hľadiska hluku šíreného z dopravy materiálu je predpoklad, že prípustné hladiny hluku z cestnej dopravy pozdĺž účelovej komunikácie budú dodržané, nakoľko prístup k ložisku je možný dvomi alternatívnymi trasami.

Čo sa týka znečisťovania ovzdušia, navrhovaná činnosť neovplyvní výrazne pomery dotknutého územia z hľadiska hygieny ovzdušia. Určujúcou znečisťujúcou látkou vznikajúcou pri navážaní materiálov a ich formovaní do vrstiev je prach (tuhé znečisťujúce látky). V súčasnosti sa pozornosť upriamuje na zohľadnenie veľkosti častíc, ktorá je rozhodujúcou pre prienik a depozíciu v dýchacej sústave. Rozlišuje sa frakcia PM10 do 10 µm, ktorá preniká pod hrtan do spodných dýchacích ciest a frakcia $PM_{2,5}$ s aerodynamickým priemerom do 2,5 µm prenikajúca až do pľúcnych alveol. Konverzný faktor prevodu na PM10 je podľa US EPA 0,5-0,6. Povolené koncentrácie PM10 stanovuje vyhláška MŽP SR č. 250/2023 Z.z. o kvalite ovzdušia v hodnotách 50 µm/m3 pre priemerované obdobie 24 hod a 40 $\mu m/m^3$ pre ročný priemer. Vzhľadom na prirodzenú vlhkosť stavebných odpadov pochádzajúcich prevažne z výkopových prác, významný vplyv samotného ukladania materiálov nepredpokladáme. Vhodné bude zabezpečiť čo najskôr rozhrnutie materiálu do požadovaného tvaru.

Čiastočným problémom znečisťovania ovzdušia tuhými látkami môže byť sekundárna prašnosť, vznikajúca pohybom vozidiel a iných mechanizmov v rámci lomu, predovšetkým v dlhšie trvajúcich bezzrážkových obdobiach. Veľkosť tohto vplyvu je determinovaná granulometriou prachu, rýchlosťou

vetra, vlhkosťou, tlakom. Podľa súčasných poznatkov k unášaniu prachových častíc dochádza pri rýchlostiach vetra nad 5 m/s. Tento vplyv sa prejaví významnejšie iba v hraniciach ložiska a v najbližšom okolí, čo možno zmierniť kropením komunikácii počas suchého obdobia. Z vyhodnotenia vyplýva, že likvidácia časti ložiska lomu Sučany – Malé Diele v samotnom priestore ložiska nebude predstavovať pre obyvateľstvo dotknutej obce ani okolia zdravotné riziko.

Ďalším potenciálnym negatívnym vplyvom je možnosť znečistenia podzemných vôd. Na zabezpečenie ochrany vôd bude potrebné venovať mimoriadnu pozornosť prevencii, ktorá musí zahŕňať:

- použitie vyhovujúcej manipulačnej a dopravnej techniky;
- zabezpečenie miest manipulácie s nebezpečnými látkami proti ich únikom;
- pravidelné kontroly mechanizmov a miest manipulácie s nebezpečnými látkami a okamžité odstraňovanie zistených závad;
- personálnu pripravenosť;
- havarijnú pripravenosť.

Na potenciálne havarijné úniky škodlivých látok bude potrebné vypracovať havarijný plán v zmysle zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky MŽP SR č. 200/2018 Z.z. Z hľadiska personálnej pripravenosti bude potrebné zabezpečiť poučenie zamestnancov o rizikách znečistenia podzemných vôd, o nebezpečných vlastnostiach ropných látok a o postupoch v prípade havárie.

Vplyvy na prvky ochrany prírody a chránené územia neboli identifikované a z titulu navrhovaných zmien sa nemenia. Rovnako nebudú ovplyvnené ostatné zložky životného a urbánneho prostredia.

Synergické a kumulatívne vplyvy

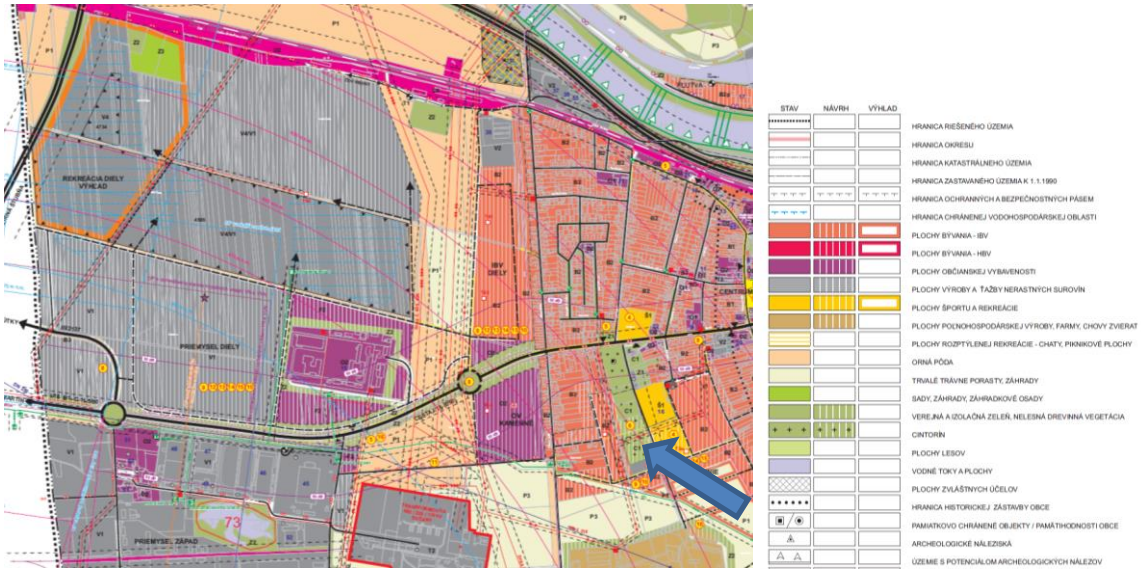
Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele nadväzuje na ukončenú ťažobnú činnosť spoločnosti PREFA invest, a.s. na ložisku Sušany –Malé Diele. Okrem priestoru ťažobne s ukončenou činnosťou (doťažením štrkopieskov) na ložisku Sučany – Malé Diele spoločnosti PREFA invest, a.s. sa tu nachádza v priestore určeného dobývacieho priestoru Sučany depónia výrubu z tunela Višňové.- V danom území sa pripravuje výstavba priemyselnej zóny v súlade s platným ÚPN obce Sučany.

Uvedené činnosti pôsobia kumulatívne predovšetkým z hľadiska pôsobenia hluku a prašnosti, kde je rozhodujúcim faktorom doprava nákladných vozidiel po prístupovej komunikácii.

6 POSÚDENIE SÚLADU ZMENY ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU

Územný plán obce Sučany (uznesenie č.160/2022 zo dňa 13.12.2022) uvažuje v danej lokalite s plochou pre priemyselnú výrobu a ťažbu nerastných surovín. ÚPN rieši danú plochu v rámci funkčného regulatívu V1 - plochy výroby s možnými negatívnymi vplyvmi na ŽP. z daného hľadiska možno konštatovať, že navrhovaná činnosť je v úplnom súlade s funkčným využitím definovanom v platnom ÚPN obce Sučany.

Obr. 8 ÚPD Obce Sučany s vyznačením záujmového územia navrhovanej činnosti



Pre danú plochu sú v ÚPN obce Sučany určené nasledovné podmienky:

Plochy ,ktoré slúžia predovšetkým pre lokalizáciu a rozvoj priemyselnej výroby, výrobných služieb, logistiky a skladovanie, ktoré sú náročné na dopravnú obsluhu, hluk, prašnosť a vibrácie.

Prípustné funkcie: zariadenia priemyselnej výroby, sklady, manipulačné plochy, plochy dopravného a technického vybavenia, izolačná a vnútro areálová zeleň.

Koeficient zastavanosti :max. 0,75

Koeficient zelene: min. 0,25

Podlažnosť: max.4.nadzemné podlažia a suterén ,alebo suterén + 3.nadzemné podlažie + podkrovie

Neprípustné funkcie: bývanie, rekreácie a športu

Doplňujúce ustanovenia: parkovanie a odstavovanie vozidiel majiteľov, zamestnancov riešiť na vlastnom pozemku; pokračovať v ekologizácii výrobných procesov tak, aby negatívne vplyvy výroby na okolité funkčné plochy boli minimalizované.

VI. PRÍLOHY

1 INFORMÁCIA O POSÚDENÍ ČINNOSTI PODĽA ZÁKONA

Ťažba štrkopieskov na predmetnom ložisku je vykonávaná od konca 80-tych rokov minulého storočia. Dobývací priestor Sučany pre spoločnosť Prefa š.p. Martin bol stanovený rozhodnutím Ministerstva stavebníctva SSR pod zn. 110-1097/86 zo dňa 28.3.1986. V dobývacom priestore Sučany je t.č. povolená banská činnosť - likvidácia podľa Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov v hraniciach dobývacieho priestoru Sučany, rok 2016, ktorá je povolená do 31.12 2026. Po jej ukončení bude celá ťažobná jamy v hraniciach dobývacieho priestoru zasypaná do výšky okolitého terénu a dobývací priestor Sučany bude zrušený a tento priestor bude môcť byť ďalej využitý v zmysle územného plánu Obce Sučany ako PLOCHA VÝROBY podľa funkčných urbanistických regulatívov.

Určený dobývací priestor Sučany tvorí len malú časť ložiska Sučany – Malé Diele. V časti ložiska Sučany - Malé Diele severne od určeného dobývacieho priestoru Sučany bola činnosť povoľovaná postupne v režime činnosti vykonávanej banským spôsobom podľa nariadenia vlády SR č.520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov. Postupne povoľovanou činnosťou vznikli na ložisku Sučany najskôr západné a východné jazero a ako posledné stredné jazero, ktorého likvidáciu rieši Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele.

Nakoľko banská činnosť – ťažba štrkopieskov v dobývacom priestore Sučany a tiež činnosť vykonávaná banským spôsobom na ložisku Sučany – Malé Diele (severne od hranice DP Sučany) – ťažba štrkopieskov bola povolená pred účinnosťou zákona č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, likvidácia vyťaženej časti ložiska v hraniciach dobývacieho priestoru Sučany podľa Plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov v hraniciach dobývacieho priestoru Sučany, rok 2016 a pokračovanie ťažby na ložisku Sučany podľa „Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany na roky 2016 – 2023“ predstavovali zmeny existujúcich činností a vzťahovalo sa na ne zisťovacie konanie na základe oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, podľa § 29 ods. 1, písm. b) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

12.08. 2016 predložil navrhovateľ PREFA invest, a.s., Podhradská cesta, 038 52 Sučany oznámenie o zmene navrhovanej činnosti „Plán likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov v hraniciach DP Sučany“. Zmena navrhovanej činnosti je situovaná na území Žilinského kraja, okres Martin k. ú. Sučany, parc. č.: 3019/104, 2019/105, 3019/106, 3019/107, 3019/108, 3019/111, t.j. juhozápadne od predkladanej zmeny navrhovanej činnosti. Príslušný orgán MŽP SR vydal rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní pod č. 4942/2016-1.7/jm zo dňa 27.10. 2016, že sa zmena navrhovanej činnosti nebude posudzovať.

Pokračovanie ťažby štrkopieskov na ložisku Sučany – Malé Diele podľa „Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany na roky 2016 - 2023“ predstavovalo zmenu existujúcej činnosti a vzťahuje sa na ňu zisťovacie konanie na základe oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, podľa § 29 ods. 1, písm. b) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zmena navrhovanej činnosti bola situovaná na území Žilinského kraja, okres Martin k. ú. Sučany, parc. č.: KNC 3203/74, 3203/75, 3203/76, 3203/77, 3203/78, 3203/79, 3203/69, 3203/81, 3203/82, 3203/83, 3203/84, 3203/85, 3203/36, 3203/37, 3203/71, 3203/72, 3203/73, 3203/86, 3203/87, 3203/88, 3203/89, 3203/90, 3203/91, 3203/92, 3203/93, 3203/52,

3203/53, 3203/54, 3203/47, 3203/48, 3203/49, 3203/50, 3203/51 t.j. v časti predkladanej zmeny navrhovanej činnosti.

Pre predmetnú zmenu navrhovanej činnosti na ložisku Sučany bolo vydané rozhodnutie v zisťovacom konaní MŽP SR pod č. 7865/2016-1.7/rch zo dňa 02.11. 2016, že sa zmena navrhovanej činnosti nebude posudzovať.

Ďalšie pokračovanie ťažby štrkopieskov na ložisku Sučany, v časti Veľké Diely, podľa „Plánu využívania ložiska štrkopieskov Sučany – Veľké Diely na roky 2020 - 2027“ predstavovalo taktiež zmenu existujúcej činnosti a vzťahuje sa na ňu zisťovacie konanie na základe oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, podľa § 29 ods. 1, písm. b) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zmena navrhovanej činnosti bola situovaná na území Žilinského kraja, okres Martin k. ú. Sučany, parc. č.: KNC 3290/101, 3290/102, 3290/103, 3290/104, t.j. severne od predkladanej zmeny navrhovanej činnosti.

Pre predmetnú zmenu navrhovanej činnosti na ložisku Sučany, v časti Veľké Diely, bolo vydané rozhodnutie v zisťovacom konaní, OÚ Martin OSŽP pod č. OU-MT-OSZP-2021/008274-016-No zo dňa 03.08. 2021, že sa zmena navrhovanej činnosti nebude posudzovať.

2 MAPOVÁ DOKUMENTÁCIA

Mapa povrchovej situácie – rozsah plánovanej situácie, M 1:1000
Charakteristický priečny rez dotknutou oblasťou A-A´
Charakteristický priečny rez dotknutou oblasťou 1-1´

3 DOKUMENTÁCIA K ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Dokumentáciu k zmene navrhovanej činnosti tvorí „Štúdia plánu likvidácie vyťaženej časti ložiska štrkopieskov Sučany – Malé Diele“, ktorú vypracovala pre navrhovateľa oprávnená právnická osoba GeoBan Žilina, s.r.o., Bytčická 89, 010 09 Žilina.

VII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA OZNÁMENIA

V Žiline, 03. 05. 2024

VIII. SPRACOVATEĽ OZNÁMENIA

ENVICONSULT spol. s r.o.

Obežná 7, 010 08 Žilina

Tel.: 041-7632 461

E-mail: hujo@enviconsult.sk

www.enviconsult.sk

Koordinátor úlohy:

Mgr. Peter Hujo

IX. PODPIS OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

Ing. Milan Duhár, MBA

predseda predstavenstva

PREFA invest, a.s.

Dana Karcolová

podpredseda predstavenstva

PREFA invest, a.s.